

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกัน
คุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AND
EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE UNDER VOCATIONAL EDUCATION IN LAMPANG

WANWANICH KHATCHA

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ของ วรณวณิช ชัดจา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	วรรณวนิช ชัดจา, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ
คำสำคัญ:	ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การประกันคุณภาพการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง 2) ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำแนกตามสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 214 คน ใช้วิธีการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ ทำการสุ่มอย่างง่ายแล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในสถานศึกษา และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้อง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

จากผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยรวมเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก สูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน อยู่ในระดับมาก 2) ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยรวมเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด ได้แก่ ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง 3) จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมทุกด้าน และด้านต่าง ๆ แต่ละด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

Title: THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AND EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE UNDER VOCATIONAL EDUCATION IN LAMPANG

Author: Wanwanich Khatcha, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2020

Advisor: Assistant Professor Dr. Sunthon Khlal um

Keyword: Academic Leadership, Educational Quality Assurance

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the level of the academic leadership of executives under the Vocational Education in Lampang, 2) to study the level of the educational quality assurance under the Vocational Education in Lampang and 3) to study the relationship between the academic leadership of executives and the educational quality assurance under Vocational Education in Lampang. Classified by educational institutions, government sector under Vocational Education in Lampang. The samples were administrators, teachers, educational institutions in the government sector under Vocational Education in Lampang, totaling 7 educational institutions, a total of 214 people. Sampling size estimation was used from Taro Yamane's ready-made table. Simple randomization was used to determine the proportion according to the population size in the school setting and random sampling. The instrument used was a 5-level estimation scale questionnaire with consistency value of 1.00 and confidence factor .97, the statistic of data analysis consists of percentage, average (mean), standard deviation and Pearson's coefficient analysis.

The results of research find that 1) the level of the academic leadership of executives under the Vocational Education in Lampang is in good level considering it was found that; the leadership of the executive at the highest level, including the program for children with special abilities is in good level, followed by a course perspective and trend and the least aspects of student performance evaluation, 2) the level of the educational quality assurance under the Vocational Education in Lampang is in good level considering it was found that; the educational quality assurance at the highest level, including the teachers and school administrators is in good level, followed by the fundamentals and the least was the curriculum and teaching and learning management is in moderate level and 3) The study of the relationship between the academic leadership of executives and the educational quality assurance under Vocational Education in Lampang that; the level of the academic leadership of executives under the Vocational Education in Lampang in all aspects there is a positive relationship with the level of the educational quality assurance under the Vocational Education in Lampang the significant at .01

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา นายอำนวยการ เรือนสุข ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม และนายพิรพงศ์ ดวงแก้ว ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งทางด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำ แก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู สถานศึกษาภาครัฐในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตให้ คณะผู้บริหาร และคณะครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ จนทำให้งานวิจัยแล้วเสร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวง และคอยให้คำแนะนำระหว่างการศึกษามาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวที่สนับสนุน และคอยให้กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนการเรียนรู้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ผู้ศึกษาขอน้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้ศึกษามีสติปัญญาในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาขอให้เป็นกตเวทิตาแต่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้ศึกษา ตลอดจนผู้เขียนหนังสือ และบทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา จนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วรรณวนิช ชัดจา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารสถานศึกษา	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ	21
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	36
มาตรฐานการอาชีวศึกษา.....	44
หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

สรุปรอบแนวคิด	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	76
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	78
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	84
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	90
บทที่ 5 บทสรุป	98
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	120
ภาคผนวก ข ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)	121
ภาคผนวก ค รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย	141

ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out).....	142
ภาคผนวก จ รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	145
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	146
ภาคผนวก ช เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	156
ประวัติผู้วิจัย	158

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา.....	68
ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	78
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร.....	79
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของ นักเรียน.....	80
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ.....	81
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินการสอนของครู	82
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ	83
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	84
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา.....	85
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	86
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ..	87
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วม	88
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านปัจจัยพื้นฐาน	89
ตาราง 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	90

ตาราง 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา.....	91
ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	92
ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา.....	93
ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม.....	94
ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยพื้นฐาน.....	95
ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการ ประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง	96

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561.....	40
ภาพ 2 หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานในแต่ละระดับ	43
ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา	46
ภาพ 4 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา.....	48
ภาพ 5 กรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	53
ภาพ 6 กรอบแนวคิด.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัว จึงได้มีการวางแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นไปที่ทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภาครัฐและเอกชนมีการกำหนดแบบแผนนโยบายต่าง ๆ ที่สอดคล้องและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองไปพร้อมกับสภาวะใหม่บุคคลที่จะต้องดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้ คือเยาวชนที่ต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ดำเนินชีวิตไปควบคู่กับนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า ฉ) หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาถือเป็นแกนนำสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนเรียนรู้และมีทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้เป็นไปโดยราบรื่นท่ามกลางสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่าง ๆ แต่กลับพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาจนเป็นที่ยอมรับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานความสำเร็จของสถานศึกษาเหล่านี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาและพบว่าผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งความสำเร็จขององค์กรล้วนขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาและแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้นำนโยบายและโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนครูและสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรมมีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการตามมาตรฐานสมรรถนะมาตรฐานตำแหน่งและบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 91-92) ผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานต้นกัตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษา

ทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของภาครัฐ และเอกชนการสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สามารถนำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (19 สิงหาคม 2542, หน้า 17-18) และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดผลการจัดการศึกษาบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา และการจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564, 29 ธันวาคม 2559, หน้า 1-8)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นการแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมพลัง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงาน โดยเฉพาะงานบริหารวิชาการ จะประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องรู้จักใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธาความเชื่อมั่นและความเลื่อมใสในตัวผู้บริหาร ทำให้องค์กรเกิดประสิทธิผลสูงสุดและเป็นตัวกำหนดคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อาทิเช่น ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ด้านการประเมินผล

การปฏิบัติงานของนักเรียน ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ด้านการประเมินการสอนของครู และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ สอดคล้องกับแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตาม มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งมีความสัมพันธ์และ เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 เมื่อพิจารณาแล้วผู้มีบทบาทสูงสุดคือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะเป็นผู้มีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติงานของบุคคลทุกคนในองค์กร ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานใด ๆ ในองค์กรจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิผลในการบริหาร ของผู้บริหารเป็นประการสำคัญ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ ในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการประเมินผล และการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษานั้น จะต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถวัดและ ประเมินผลคุณภาพได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและ ผู้สำเร็จการศึกษาด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐานซึ่งมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับ มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง เพื่อให้ สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ในการกำหนด นโยบาย การบริหารสถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

และประสิทธิผล และผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาตนเอง และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ด้านบริหารงานภายในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับงานประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการ

- 1.1.1 ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร
- 1.1.2 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน
- 1.1.3 ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
- 1.1.4 ด้านการประเมินการสอนของครู
- 1.1.5 ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

1.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

- 1.2.1 ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
- 1.2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 1.2.3 ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วม
- 1.2.5 ด้านด้านปัจจัยพื้นฐาน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษาภาครัฐสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา มีจำนวน 459 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษาภาครัฐสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา มีจำนวน 459 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร เทียบขนาดประชากรที่ 460 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละสถานศึกษา และทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคาดวาสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จากแนวคิดของ Seyfarth (1999, pp. 165–273) ที่ได้กำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไว้ 5 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
4. ด้านการประเมินการสอนของครู
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

ตัวแปรที่ศึกษา 2. การประกันคุณภาพการศึกษา จากแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

4. ด้านการมีส่วนร่วม

5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษาในสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมมือกับคณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถจำแนกภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร หมายถึง บทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารและกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครูและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน

2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล และส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารดูแลควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ และให้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน

3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนทุกคน โดยดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน อีกทั้งสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การบริการเพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ด้านการประเมินการสอนของครู หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายวางแผน การประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน

ของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล และดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด และเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง การกำหนดนโยบายเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 5 ด้าน คือ

1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง การประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะและการประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดูแลและแนะแนวผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) และการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งสายงาน ครูผู้สอน ประกอบด้วย การจัดการเรียน การสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน และการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ

4. ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการระดมทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา โดยใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม

5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง อาคารสถานที่ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับ คือ

1. สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การบริหารสถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ผู้บริหาร และครูผู้สอน สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาตนเอง และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ด้านบริหารงานภายในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวคิดที่จะนำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัย และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา วิเคราะห์ อภิปรายผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 หน้าที่และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
  - 2.1 ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ
  - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
  - 2.3 บทบาทและหน้าที่ผู้นำ
  - 2.4 ประเภทของผู้นำ และคุณลักษณะของผู้นำ
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 3.1 ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 3.2 บทบาทผู้นำทางวิชาการ
  - 3.3 แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 3.4 ภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
4. การประกันคุณภาพการศึกษา
  - 4.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 4.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 4.3 กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561
  - 4.4 หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานแต่ละระดับประเภทการศึกษา
5. มาตรฐานการอาชีวศึกษา
  - 5.1 การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

- 5.2 กรอบแนวคิดการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
  - 5.3 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
  - 5.4 มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561
  6. หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
    - 6.1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
    - 6.2 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
    - 6.3 กรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
    - 6.4 คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561
- ที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  8. สรุปกรอบแนวคิด

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร เป็นกระบวนการที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำงานอย่างมีระบบ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ เพราะการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มิใช่ผู้บริหารจะดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนร่วมทำให้งานบรรลุเป้าหมายและความสำเร็จ ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความถนัด ความสามารถและความต้องการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องหาวิธีการ เทคนิค และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แนวทางในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จสูงสุดนั้นมีนักวิชาการทางการศึกษาจำนวนมากได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ ดังนี้

ประพันธ์ สุริหาร (2541, หน้า 29 อ้างอิงใน ประพันธ์ เม้าเวียงแก, 2547, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของหน่วยงานในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งเป็นการร่วมมือกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์มาประกอบในการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ธีรรัตน์ กิจจักษ์ (2542, หน้า 11 อ้างอิงใน เกษม บุตรดีมี, 2548, หน้า 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการบริหาร

(Administration Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญช่วย ศิริเกษ (2543, หน้า 3 อ้างอิงใน สมพร จำปานิล, 2548, หน้า 12) ให้ความหมายของการบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องอาศัยทั้งอำนาจหน้าที่ ภาวะผู้นำทักษะทางการบริหารและความรู้ทางการบริหารด้วย

ประสาร บุญเรืองรอด (2543, หน้า 7 อ้างอิงใน เกษม บุตรดีมี, 2548, หน้า 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่มีจุดหมายร่วมกันให้บรรลุสิ่งที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้ประสานความร่วมมือเพื่อการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ เป็นไปตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ไปสู่เป้าหมายขององค์การ

จากความหมายของการบริหารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งเป็นความร่วมมือกันไปสู่เป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์การ

หน้าที่และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อน เพราะมีภารกิจหลาย ๆ อย่างที่จะต้องปฏิบัติผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงความเป็นผู้นำในบทบาทต่าง ๆ มินเบิร์ก (Mintzberg, Bartol and other, 1998 อ้างอิงใน วิโรจน์ สารรัตน์ 2546, หน้า 5-7) ได้ทำการศึกษารoles บทบาทผู้บริหาร จากผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทออกมา 10 บทบาทย่อยภายใต้บทบาทหลัก 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มบทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล (Interpersonal Roles) เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากอำนาจและสถานะตำแหน่งแบบทางการเป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็น “ศูนย์รวมประสาท” (Nerve Center) ขององค์การประกอบด้วย

1.1 บทบาทเป็นสัญลักษณ์ขององค์การ (Symbolic or Figurehead) ปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนประเพณีหรือพิธีการขององค์การเช่นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการมอบวุฒิบัตรการศึกษาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา เป็นต้น

1.2 บทบาทเป็นผู้นำองค์การ (Leader) มุ่งการอำนวยความสะดวก การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และการควบคุมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

1.3 บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ (Liaison) กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายนอกองค์การเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การ

2. กลุ่มบทบาทเชิงสารสนเทศ (Informational Roles) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารทั้งในฐานะผู้รับและผู้ส่งประกอบด้วย

2.1 บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล (Monitor) ให้ได้ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร

2.2 บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Dissemination) ที่ได้รับจากทั้งภายในและภายนอกให้แก่บุคลากรในองค์กร

2.3 บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ (Spokesperson) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรต่อบุคคลภายนอกองค์กร

3. กลุ่มบทบาทเชิงตัดสินใจ (Decisional Role) เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็น “นักตัดสินใจ” (Decision Maker) อันสืบเนื่องจากบทบาทสองกลุ่มแรกประกอบด้วย

3.1 บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล (Monitor) ให้ได้ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร

3.2 บทบาทเป็นผู้ขจัดสิ่งก่อกวน (Disturbance Handler) โดยแก้ปัญหาเมื่อองค์กรเผชิญสิ่งรบกวนที่ไม่คาดหวังอย่างฉับไวแต่ได้ผล

3.3 บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร (Negotiator) กับบุคคลอื่นหรือองค์กรอื่นเพื่อให้ได้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

ทักษะทางการบริหาร (Management Skills) ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ 3 ทักษะ คือ

1. ทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skills) หมายถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะ

2. ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึงความสามารถที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น

3. ทักษะเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Skills) หมายถึงความสามารถในการมององค์กร นอกจากนี้ คีชีวิช (Knezevich, 1984 อ้างอิงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544, หน้า 31-33) ได้เสนอบทบาทสำคัญในการบริหารงานซึ่งหมายรวมถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ 17 บทบาท แต่ละบทบาทได้ระบุความสามารถที่จำเป็นด้วย ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน (Direction Setter) ผู้บริหารจะต้องช่วยให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ดังนั้นก็จำเป็นต้องมีความสามารถในการชี้แจงทำความเข้าใจเขียนวัตถุประสงค์ของหน่วยงานจะต้องมีความรู้และทักษะในระบบการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ (PPBS) และการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์และผลงาน (MBO/R)

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader-Catalyst) บทบาทนี้จำเป็นจะต้องมีความสามารถในการจูงใจการกระตุ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การ มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม

3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) จะต้องมีความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตเตรียมบุคลากรให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) บทบาทนี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ ของการตัดสินใจและมีความสามารถในการตัดสินใจ

5. บทบาทเป็นผู้จัดองค์การ (Organizer) ผู้บริหารจำเป็นต้องออกแบบขยายงานและกำหนดโครงสร้างขององค์การขึ้นใหม่ตั้งนั้นจึงจำเป็นจะต้องเข้าใจพลวัตขององค์การและพฤติกรรมขององค์การด้วย

6. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยนแปลง (Change Manager) ผู้นำจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบันเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของสถาบันรู้ว่าอะไรจะเปลี่ยนแปลงอะไรเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างและควรเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ใด

7. บทบาทเป็นผู้ประสาน (Coordination) ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสารรู้จักวิถีניתงงานที่พึงปรารถนาเข้าใจระบบการรายงานที่ดีจึงจะสามารถประสานกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารทั้งด้วยการพูดการเขียนและรู้จักใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารและควรจะสามารถในการประชาสัมพันธ์

9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ผู้บริหารจะต้องเข้าใจสาเหตุของความขัดแย้งจะต้องมีความสามารถในการต่อรองไกล่เกลี่ยจัดการกับความขัดแย้งและแก้ปัญหาความขัดแย้ง

10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problems Manager) เนื่องจากปัญหาทั้งหลายไม่จำเป็นจะต้องลงเอยด้วยความขัดแย้งปัญหาจึงมีความหมายกว้างกว่าความขัดแย้ง ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหา

11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ (Systems Manager) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจในการนำทฤษฎีทางการบริหารไปใช้ประโยชน์

12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจในระบบการเรียนรู้การเจริญและพัฒนาการของมนุษย์เข้าใจทฤษฎีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา

13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel Manager) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในเทคนิคของการเป็นผู้นำการเจรจาต่อรองการประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของบุคคล

14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารการเงินและงบประมาณสามารถในการบริหารวัสดุครุภัณฑ์การก่อสร้างการบำรุงรักษา ตลอดจนหาการสนับสนุนจากภายนอก

15. บทบาทเป็นผู้ประเมิน (Appraiser) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการประเมินความต้องการการประเมินระบบวิธีการทางสถิติและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ (Public Relater) จะต้องมีความรู้ทักษะในการสื่อความหมายรู้จักวิธีสร้างภาพพจน์ที่ดีรู้จักพลวัตของกลุ่มรู้จักและเข้าใจการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ

17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ (Ceremonial Head) เป็นบทบาทที่จำเป็นยิ่งอย่างหนึ่งของผู้บริหารซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ความสามารถในบทบาทต่าง ๆ ที่กล่าวมาเพื่อแสดงบทบาทนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) หรือความเป็นผู้นำ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการนำ (The American Heritage Dictionary, 1985, p. 719) จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับความสำเร็จของผู้นำ ภาวะผู้นำได้รับความสนใจ และมีการศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่ จะช่วยให้ผู้นำมีความสามารถในการนำ หรือมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การศึกษานั้นได้ศึกษาตั้งแต่คุณลักษณะ (Traits) ของผู้นำ อำนาจ (Power) ของผู้นำพฤติกรรม (Behavior) ของผู้นำแบบต่าง ๆ และอื่น ๆ ในปัจจุบันนี้ ก็ยังมีการศึกษาภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลา และพยายามจะหาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในแต่ละองค์การและในสถานการณ์ต่างกัน

ความหมายของภาวะผู้นำ ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลากหลาย และแตกต่างกัน ซึ่ง Yukl (1998, p. 3) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ความหมายของภาวะผู้นำมีหลากหลายและแตกต่างกัน ก็เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาและความสนใจในภาวะผู้นำในการศึกษาของนักวิจัยแตกต่างกัน

การศึกษาเรื่องของภาวะผู้นำนั้นจะศึกษาตั้งแต่คุณลักษณะ (Traits) ของผู้นำอำนาจ (Power) ของผู้นำพฤติกรรม (Behavior) ของผู้นำแบบต่าง ๆ

ในปัจจุบันได้มีให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลากหลายและแตกต่างกัน ดังนี้

ภาวะผู้นำ คือ ความคิดริเริ่มและธำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของความคาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกของกลุ่ม (Stogdill, 1974, p. 411)

ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถที่จะชี้แนะ สั่งการ หรืออำนวยความสะดวก พฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ (McFarland, 1979, p. 303)

ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะในการชี้แนะลูกน้องหรือผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น และเต็มใจ (Schwartz, 1980, p. 491)

ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อให้บรรลุความต้องการของกลุ่ม หรือจุดมุ่งหมายขององค์การ (Mitchell and Larson, 1987, p. 435)

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของศิลปะของการใช้อิทธิพลหรือกระบวนการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เขามีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Kootz and Wehrich, 1988, p. 437)

ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Robbins, 1989, p. 437)

ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการชี้แนะและอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกของกลุ่ม (Stoner, 1989, p. 459)

ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง (ผู้นำ) ใช้อิทธิพลและอำนาจของตนกระตุ้น ชี้นำให้บุคคลอื่น (ผู้ตาม) มีความกระตือรือร้น เต็มใจทำในสิ่งที่เขาต้องการ โดยมีเป้าหมายขององค์การเป็นจุดหมายปลายทาง (พยอม วงศ์สารศรี, 2534, หน้า 196)

กวี วงศ์พุม (2535, หน้า 14-15) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่มเปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่มมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง
2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากันไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มออกทางด้วย

3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่ม ซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคม มิติของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะอย่าง คือสามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาท หรือพฤติกรรมกรเป็นผู้นำ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า แนวคิดส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มคน และสมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันต่อกันอย่างสม่ำเสมอในการนี้จะมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือมากกว่าถูกกำหนดหรือยอมรับให้เป็นผู้นำ (Leader) เนื่องจากจะมีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ จากบุคคลอื่น ๆ ของกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ตาม (Followers) หรือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือลูกน้อง (Subordinates) หรือผู้ปฏิบัติ

สำหรับความหมายของภาวะผู้นำเกือบทั้งหมด จะเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้นำ (Leader) พยายามจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม (Followers) ในกลุ่มหรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้มีทัศนคติ พฤติกรรมและอื่น ๆ ไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กรประสบความสำเร็จ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าภาวะผู้นำ (Leadership) คือกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

บุคคลผู้ทำหน้าที่ในตำแหน่งบริหารต่าง ๆ ในทุกระดับทุกองค์การต่างมีบทบาทของความเป็นผู้นำทั้งสิ้นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ มีความชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อการทำงานตามนโยบาย และการปรับตัวของสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เผชิญกับการแข่งขันในโลกข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ตลอดจนจนความสำเร็จที่จะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการได้เปรียบเสียเปรียบในเชิงการแข่งขัน (สมชาย ภคภาสน์, 2543 อ้างอิงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2543) ผู้นำที่มีความพร้อมที่จะรับมือกับภาวะการเปลี่ยนแปลง จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยในทุกระดับทุกองค์การเพื่อพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพ และสามารถแข่งขันในระดับสังคมโลกได้

ประเวศ วะสี (2544 อ้างอิงใน สมพร จำปานิล, 2548, หน้า 18) ได้วิเคราะห์สภาพความเป็นจริงในสังคมไทยปัจจุบันมีลักษณะ ดังนี้

1. สภาพสังคมไทยเต็มไปด้วยความขัดแย้ง แยกแยก ไม่รวมมือ เหมือนสภาพไก่อยู่ในข่ง ขาดจุดมุ่งหมายร่วมกัน ขาดการรวมพลัง สภาพเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยขาดภาวะผู้นำที่จะทำให้องค์การหรือสังคมมีจุดมุ่งหมายร่วมกันและรวมพลังไปสู่ความสำเร็จ

2. สภาพแวดล้อมสังคมไทยในปัจจุบัน ขาดภาวะผู้นำและมีความแตกสลายทางสังคมทั้งในระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบัน คณะและองค์การต่าง ๆ สำหรับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนผู้นำในสังคมไทยมีหลายปัจจัย เช่น

2.1 สภาพสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนไป กับวัฒนธรรมเก่าบางอย่างใช้ไม่ได้ เช่น สังคมสมัยใหม่มีปัญหาใหม่ ๆ ที่เป็นปัญหาใหญ่แก้ไขยาก เช่น ใช้อำนาจทุกชนิดแก้ปัญหาใหม่ไม่ได้ผล สำหรับปัญหาใหม่นี้ต้องการแนวคิดและแนวทางใหม่ หรือกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ในการแก้ปัญหา

2.2 การขาดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ปัจจุบันประเทศกำลังมีปัญหารุนแรงสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคมไทยขณะนี้ เป็นสภาวะวิกฤต ต้องการผู้นำหรือภาวะผู้นำ และต้องการปัญญาของสังคม

ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์การ และการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติ เกิดจุดมุ่งหมายขององค์การ บรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำล้วนมีความสำคัญเพราะก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด บางคนทำให้องค์การที่เฉื่อยชา กลายเป็นกระฉับกระเฉงว่องไว บางคนทำให้องค์การที่เคยมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กลายเป็นองค์การที่ทำงานอยู่ในขอบเขตที่แคบ ๆ ระบบราชการที่จะต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ต้องการภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง มีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างกล้าหาญ อดทน และต่อเนือง สามารถสร้างความมั่นใจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การ ทำให้ระบบราชการเดินไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น (สงวน นิตยารัมภ์พงศ์, 2540) ในหลาย ๆ องค์การ บุคคลมักจะได้ยินคำพูดคุยให้ความเห็นเป็นการสรุปถึงภาวะองค์การที่เลวร้ายลงทุก ๆ วันว่า เป็นเพราะไม่มีภาวะผู้นำที่มีต่อความสำเร็จแห่งเป้าหมายขององค์การอย่างเห็นได้ชัด

พิมพ์อร สดเยี่ยม (2548, หน้า 116 อ้างอิงใน สมพร จำปานิล, 2548, หน้า 19) ได้วิเคราะห์ความสำคัญของภาวะผู้นำว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียนเป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพของโรงเรียนที่ดำเนินการโดยผ่านเครือข่ายบุคคลและตามบทบาทหน้าที่ขององค์การ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการริเริ่มโครงสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ และภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการสร้าง

ความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับคนอื่นเพื่อสร้างความสมบูรณ์ให้กับส่วนรวม มีการร่วมคิด และร่วมรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะของผู้นำที่พยายามใช้เหตุผล เพื่อให้ผู้ตามยินยอม ทำตามผลของการปฏิบัติงานขององค์การเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำ

จากความสำคัญดังกล่าว สรุปได้ว่า ในการที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในการพัฒนาองค์การหรือโรงเรียนนั้น คือความสามารถของบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร หรือผู้นำในการริเริ่มโครงสร้างกระบวนการใหม่ หรือเป้าหมายนั้น ๆ

บทบาทและหน้าที่ผู้นำ

บทบาทของผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญ ในการรวมกลุ่มและจูงใจคน ไปยังเป้าหมาย ประการใดประการหนึ่ง นอกจากนี้ ผู้นำยังต้องทำหน้าที่บริหารคน วัสดุ และภาวะสิ่งแวดล้อมทางการบริหารด้วย เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่นักการศึกษา ได้นำเสนอบทบาทหน้าที่ของผู้นำไว้ ดังนี้

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544, หน้า 25) ได้กล่าวถึง ยุทธวิธีหรือแนวทางที่จะทำให้ การบริหารงานประสบความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. ผู้นำที่ดีต้องมีความรอบรู้ในงานที่รับผิดชอบ
2. ผู้นำที่ดีต้องมีความจริงใจต่อผู้ตาม
3. ผู้นำที่ดีต้องสามารถสอนแนะการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ตามได้
4. ผู้นำที่ดีต้องมีความแน่นอนและเด็ดเดี่ยวมั่นคงในความคิดเห็นที่เห็นว่าถูกต้อง
5. ผู้นำที่ดีต้องมีความซื่อตรง
6. ผู้นำที่ดีต้องรู้จักผู้ตามเป็นอย่างดี
7. ผู้นำที่ดีต้องเป็นคนช่างสังเกตและมีจิตวิทยาบ้างตามสมควร
8. ผู้นำที่ดีต้องมีทักษะในการสื่อความหมายได้อย่างดี
9. ผู้นำที่ดีต้องไม่หวั่นไหวต่อคำมั่นสัญญาอะไรง่าย ๆ
10. ผู้นำที่ดีต้องรู้จักมอบหมายงานให้เหมาะสมกับคน
11. ผู้นำที่ดีต้องรู้จักยอมรับข้อผิดพลาด
12. ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้รู้จักบริหารเวลา
13. ผู้นำที่ดีต้องรู้จักทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้จากแรงกดดันในแต่ละวันบ้าง
14. ผู้นำที่ดีต้องไม่เป็นคนที่เคร่งเครียดจนเกินไป

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545, หน้า 40) ได้เสนอบทบาทของผู้นำที่แสดงถึงยุทธวิธี ในวันที่จะทำให้ผู้บริหารหรือผู้นำประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การ ดังนี้

1. บทบาทการเป็นผู้ริเริ่ม-สนับสนุน (Initiator-Contributor) เสนอจุดหมายการทำงานให้ข้อเสนอแนะวิธีทำงานและข้อคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา
  2. บทบาทการเป็นผู้เสาะหา-ผู้ให้ข้อมูล (Information-Seeker/Giver) สอบถามหาข้อมูลนำข้อมูลแสดงทรรศนะ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืองานที่ทำ
  3. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Co-Ordinator) วิเคราะห์สังเคราะห์ความเห็นต่าง ๆ เพื่อผูกมัดให้การทำงานของกลุ่มเป็นไปด้วยกันได้
  4. บทบาทเป็นผู้ชี้แนะ (Orienteer) สรุปผล ชี้ประเด็นที่เบี่ยงเบนจากจุดหมายตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับทิศทางการทำงาน
  5. บทบาทเป็นผู้ให้พลัง (Energizer) กระตุ้นให้กลุ่มเพิ่มระดับและคุณภาพการทำงานให้สูงขึ้น
  6. บทบาทเป็นผู้กระตุ้น (Encourager) แสดงความเป็นมิตรความอบอุ่นใจให้กับสมาชิกของกลุ่ม กระตุ้นพวกเขาและให้การยอมรับในการมีส่วนร่วมของพวกเขา
  7. บทบาทเป็นผู้ปรองดอง (Harmonizer) ประสานความคิดเห็นที่เป็นที่ตกลงกันของสมาชิกกลุ่ม และพยายามลดความแตกต่างที่ไม่ลงรอยกัน
  8. บทบาทเป็นผู้รักษาประตู (Gatekeeper) พยายามให้มีการติดต่อสื่อสารแบบเปิด ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากสมาชิกทุกคน
  9. บทบาทเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน (Standard Setter) ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรฐานการทำงานของกลุ่ม และตรวจสอบความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม
  10. บทบาทเป็นผู้สังเกตการณ์กลุ่ม (Group Observer) ฝึามองการทำงานของกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับถึงสิ่งที่สมาชิกทำกันอยู่และแนวทางการทำหน้าที่ให้ดีขึ้น
  11. บทบาทเป็นผู้ตาม (Follower) กลุ่มทำอย่างไรก็ทำตามอย่างเป็นมิตร
- บทบาทหน้าที่ของผู้นำตามที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าผู้นำควรมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้
1. บทบาทหน้าที่ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้นำควรเป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างดียิ่ง เพื่อให้การวางแผนการปฏิบัติงานในองค์การเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน อันจะนำไปสู่การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เกิดความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายในองค์การ
  2. บทบาทหน้าที่ในการจัดบุคลากรหรือทีมงาน ผู้นำควรเป็นผู้มีความสามารถในการจัดวางตัวบุคลากรทุกฝ่ายในองค์การอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ

3. บทบาทหน้าที่ในการจัดการในองค์กร ได้แก่ การจัดวางโครงสร้างของฝ่ายงานต่าง ๆ ในองค์กร การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถบริหารจัดการองค์การโดยภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทหน้าที่ในการประสานงาน หมายถึง การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน การให้ความกระจ่างในข้อสงสัยหรือประเด็นปัญหาแก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นต้น

5. บทบาทหน้าที่ในการอำนาจการ หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

6. บทบาทหน้าที่ในการรายงาน คือ มีหน้าที่ในการรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน

ประเภทของผู้นำ และคุณลักษณะของผู้นำ

จากการจำแนกประเภทของผู้นำอาจจำแนกโดยอธิบายให้เห็นถึงการเกิดผู้นำว่าเกิดขึ้นได้ 2 ประเภท คือ

1. จำแนกโดยสถานการณ์และโดยตำแหน่ง

2. จำแนกโดยลักษณะในการบริหารซึ่งมี 3 ประเภท ซึ่งจะเน้นที่พฤติกรรมของผู้นำเป็นสำคัญว่าผู้นำมีพฤติกรรมเช่นไร ดังนี้

2.1 ผู้นำแบบใช้พระเดช หมายถึง ผู้นำที่ยึดเอากฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นที่ตั้ง

2.2 ผู้นำแบบใช้พระคุณ หมายถึง ผู้นำที่มีอำนาจและศิลปะในการที่จะสามารถจูงใจให้บุคคลทั้งหลายทั้งปวงปฏิบัติตามที่ตนประสงค์

2.3 ผู้นำแบบสัญลักษณ์ หมายถึง ผู้นำที่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ของผู้อยู่ในฐานะตำแหน่งที่ควรแก่การเคารพนับถือ

ถ้าพิจารณาผู้นำแบบใช้พระเดช จะพบว่าตรงกับประเภทของภาวะผู้นำคือผู้นำประเภทนิเสธ ส่วนผู้นำโดยตำแหน่งก็มักจะมีพฤติกรรมแบบผู้นำแบบใช้พระเดชเป็นส่วนมากคือ เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ก็มักยึดเอากฎหมายและระเบียบแบบแผนเป็นที่ตั้ง แต่ก็มีบ้างที่ใช้พระคุณ ส่วนผู้นำแบบใช้พระคุณนั้นตรงกับผู้นำประเภทปฏิฐาน และผู้นำโดยสถานการณ์ เพราะเป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ร่วมงานเสื่อมใสศรัทธา และ

เห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงานเหมือน ๆ กัน ทั้งยังเป็นผู้นำที่อาจจะไม่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย อีกด้วย

ลักษณะของภาวะผู้นำ

Mitchell and Larson (1987, pp. 435-436) ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ในการพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ ได้แก่ 1) ผู้นำเป็นกระบวนการ 2) มีระดับความถูกต้องของการใช้อิทธิพล 3) มีความสำเร็จของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1. ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ ของการใช้อิทธิพล ผู้นำจะพยายามมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม เพื่อให้มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กร เป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมีภาวะผู้นำได้ โดยที่ไม่ได้มีกระบวนการทำใด ๆ เป็นกระบวนการ(Process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้นผู้นำทางการแต่งตั้ง เช่นผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะผู้นำหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทั้ง 3 ประการ หรือเปล่า ในทางตรงข้ามผู้ที่แสดงภาวะผู้นำอาจจะเป็นผู้ที่ เป็นแบบทางการ แต่มีองค์ประกอบ 3 ประการ

2. ภาวะผู้นำนอกจากจะเป็นกระบวนการแล้ว ภาวะผู้นำจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้ใช้อิทธิพลต่อตัวเขา ซึ่งโดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่า ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าสู่เชิงขู่ หรือบีบบังคับให้ทำตาม เพราะถ้าเป็นการเช่นนั้นก็ไม่ถือว่า มีภาวะผู้นำได้

3. ภาวะผู้นำจะถูกอ้างถึง เมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม หรือองค์กร ประสบความสำเร็จ ดังนั้นหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว ก็ย่อมหมายถึงว่าผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำ หรือไม่มีความสามารถในการเป็นผู้นำนั่นเอง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2547, หน้า 5, สื่อออนไลน์) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำนั้นเป็นศิลปะในการใช้อิทธิพลของผู้นำ เพื่อจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือร่วมใจอย่างเต็มที่

Daft (1999, p. 5) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน

Ivancevich and Matteson (2002, p. 425) นิยามความหมายว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กร

Yuki (2002) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่ง ที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถหรือกระบวนการของผู้นำหรือผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

บทบาทผู้นำทางวิชาการ

มีนักวิชาการ นักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการไว้มากมาย ดังนี้

กิติมา ปรีดีลภ (2545, หน้า 155) ได้สรุปผลการวิจัย จากการศึกษาครูใหญ่ ในรัฐอิลลินอยส์ พบว่า ผู้บริหารที่จะประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ควรทำหน้าที่และ แสดงบทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

1. ประเมินผลการทำงานของครู
2. ตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับนักเรียนและครู
3. เป็นรูปแบบของความมีมาตรฐานวิชาชีพที่สูง
4. จัดให้มีและดำเนินการเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน
5. คงความสัมพันธ์ภายในเชิงบวกกับบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน
6. จัดสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและคงความมีระเบียบ
7. พัฒนาแผนการพัฒนาโรงเรียน
8. จัดให้มีระบบการสื่อสารภายในที่ดี
9. เข้มงวดต่อการคัดเลือกผู้จะมาดำรงตำแหน่งครู

ประสิทธิ์ เขียวศรี, ดิเรก วรณเศียร, ประณีต ศรีศักดิ์, ณัฐชนันท์ จันทคุปต์ และจิตต์ประพันธ์ นาคสวัสดิ์ (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร 22 รายการ และสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาแบ่งเป็น 3 ด้าน 23 ข้อ สรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการโรงเรียน (School Management) ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความสามารถในการวางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนปฏิบัติการ จัดโครงสร้างองค์การ ที่สนับสนุนการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ บริหารการเปลี่ยนแปลง ระดมทรัพยากรจาก แหล่งต่าง ๆ มาใช้และสร้างช่องทางความร่วมมือร่วมของฝ่ายต่าง ๆ

2. การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction Management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เน้นความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู มีความสามารถในการนิเทศการสอนของครู ประเมินผลการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ออกแบบสร้างและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ประสานงานหลักสูตร ติดตาม กำกับ ดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังใจครู และนักเรียนในการเรียนการสอน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบริหารเวลาพิทักษ์ เวลาการเรียนการสอน โดยทำตัวให้พบเห็นอยู่เป็นนิจในโรงเรียนและชุมชน

3. การบริหารตนเอง ทีมงานและชุมชน (Community Team and Personal Management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างทางคุณธรรม จริยธรรม ยอมรับความแตกต่างทาง ความคิดและการกระทำของผู้อื่น คิดนอกกรอบ พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

Hallinger and Murphy (1985, pp. 221-224) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 11 ด้าน ได้แก่

1. การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
3. การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
4. การประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้
5. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
6. การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
7. การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
8. การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
9. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
10. การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
11. การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Davis and Thomas (1989, p. 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียนและมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น
2. มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน
3. สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ

4. กำกับติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ
5. ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์
6. สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย
7. ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
8. สังเกตการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

Heck, Larsen and Marcoulide (1990, p. 95) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ

ไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน
2. สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียนสูง

3. จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
4. อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
5. นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
6. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
7. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

Lunenburg and Ornstein (1996, pp. 32-23 อ้างอิงใน สุทธิ สุทธิสมบุญ และสมาน รังสิโยกฤษณ์, 2549) ได้เสนอพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยมีจุดเน้นทางด้านวิชาการ ดังนี้

1. มีความคาดหวังสูงในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
2. มีความชัดเจนในเรื่องของหลักสูตร
3. มีความชัดเจนในเรื่องโปรแกรมการเรียนการสอน
4. มีความชัดเจนในเรื่องเป้าหมาย จุดประสงค์และมาตรฐาน
5. การใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มาก
6. เน้นทักษะในการอ่านและวิชาคณิตศาสตร์
7. มีโปรแกรมการพัฒนาบุคลากร
8. ให้ความสำคัญกับห้องเรียนและโปรแกรมการสอน
9. มีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
10. มีรางวัลให้แก่ครูและนักเรียน
11. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน
12. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีบรรยากาศในทางบวก

Chell (2001, p. 9, Online) ได้สรุปคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของการเป็นผู้นำทางวิชาการ จากมูลฐานการวิจัยในโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ดังนี้

1. มีการนิเทศและประเมินผลการสอน
2. มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร
3. มีการจัดหลักสูตรที่พัฒนาความรู้และกิจกรรมนักเรียน
4. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
5. ส่งเสริมให้มีการทำงานวิจัย
6. พัฒนาระบบบรรยากาศในโรงเรียน
7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

Glickman (1990 as cited in Chell, 2001, p. 11, Online) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีประสิทธิผล มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบย่อย คือ

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผล
- 1.3 ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับปรัชญาในการจัดการศึกษา
- 1.4 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางการบริหาร
- 1.5 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง
- 1.6 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) เป็นภาระหน้าที่ที่สัมพันธ์กันด้านความรู้มีองค์ประกอบย่อย คือ

- 2.1 การนิเทศและประเมินผลการสอน
- 2.2 การพัฒนาบุคลากรและทีมงาน
- 2.3 การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.4 การพัฒนากระบวนการกลุ่ม
- 2.5 การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.6 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2.7 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ด้านทักษะ (Skills) เป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skills)

3.1.1 ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.1.2 ทักษะการติดต่อสื่อสาร

3.1.3 ทักษะการนิเทศ

3.1.4 ทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม

3.2 ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills)

3.2.1 ทักษะการกำหนดเป้าหมายหรือการกำหนดวิสัยทัศน์

3.2.2 ทักษะการประเมินผลและการวางแผน

3.2.3 ทักษะการสังเกต

3.2.4 ทักษะการวิจัยและประเมินผล

Flemming (2001, p. 6) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องได้รับการฝึกทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการให้มีพฤติกรรม ดังนี้

1. สนับสนุนวิธีการสอนและการบริหารการเปลี่ยนแปลง
2. ให้การสนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนแก่ครู
3. ให้ความสนใจเยี่ยมห้องเรียนเพื่อความมุ่งหมายต่อการพัฒนาการสอน
4. สร้างแรงจูงใจและบรรยากาศการมีส่วนร่วม การกำหนดเงื่อนไขและให้ผลสะท้อนกลับ
5. ใช้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเพื่อความสำเร็จของนักเรียน
6. ใช้ข้อมูลของบุคลากรเพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครู

Weber (1989 as cited in Lashway, 2002, p. 2) ได้จำแนกภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเป็น 5 ด้าน คือ

1. กำหนดพันธกิจของโรงเรียน
2. ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวก
3. สังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู
4. จัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน
5. ประเมินผลโปรแกรมการสอน

McEwan (2003, p. 13) กล่าวถึงองค์ประกอบบันได 7 ขั้นในการที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล คือ

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล
2. เป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน
3. สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. สื่อสารวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน

5. ตั้งความคาดหวังสูงต่อบุคลากรและตนเอง
6. พัฒนาบุคลากรครูให้เป็นผู้นำ
7. พัฒนาและคงไว้ซึ่งเจตคติในทางบวกกับนักเรียนบุคลากรครูและผู้ปกครอง

Van and Kruger (2003, p. 247) ได้สรุปองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการที่เกี่ยวข้องกับภาระงานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ดังนี้

1. กำหนดพันธกิจของโรงเรียน
2. การจัดการหลักสูตรและการสอน
3. การนิเทศการสอน
4. การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน
5. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

Resnick (2002 as cited in Sergio and Moore, 2004, pp. 83–84) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย

1. แนะนำครูในการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน
2. แนะนำครูในการวิเคราะห์ผลงานของนักเรียนในชั้นเรียนและให้มีการเทียบเคียงกับมาตรฐานของโรงเรียนที่กำหนดไว้

3. ให้การแนะนำครูในการนำตำราหรือสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิดมาตรฐาน
4. มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการณ์สอนของครู ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ
5. วางแผนพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มืออาชีพ
6. ให้การแนะนำครูโดยการให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยง

Maryland State Board of Education (2005 อ้างอิงใน สิริธรณี วสุภัทร, 2551, หน้า 54–55)

ได้กำหนดกรอบงานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาและทักษะที่สำคัญ โดยแบ่งเป็น 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์โดยผู้บริหารวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ประกอบด้วยค่านิยม ความท้าทาย และโอกาสต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาของนักเรียน มีกระบวนการเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ดำเนินการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ มีการทบทวนตรวจสอบโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและจัดหาทรัพยากร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ
2. การร่วมกิจกรรมอย่างกลมเกลียวกัน เป็นการให้ความเคารพ สร้างทีมงานและไว้วางใจอย่างแท้จริงในการประสานสัมพันธ์กับนักเรียน บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารมีความคาดหวังสูงต่อผู้เรียนและครูในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างทีมภาวะผู้นำ

ของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. การติดตาม ดูแลความร่วมมือในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างต่อเนื่อง ในการสร้างหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานทั้งส่วนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น และนำกลยุทธ์การสอนบนพื้นฐานงานวิจัยไปประยุกต์ งานมอบหมายของครูมีเป้าหมายท้าทายในระดับที่เหมาะสม และเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน

4. การสร้างความมั่นใจในกฎเกณฑ์การประเมินผล ผู้บริหารสร้างความมั่นใจในการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความร่วมมือ สร้างความมั่นใจในการใช้การประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลสรุป เพื่อเป็นพื้นฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์ และการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน

5. การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการสร้างความมั่นใจและกระตุ้นให้มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เว็บไซต์เพื่อการศึกษาค้นคว้า ทบทวนสรุปข้อมูลเป็นกลุ่มย่อย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ พัฒนาการเรียนการสอน และคณะครูร่วมมือกันวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

6. การสนับสนุนพัฒนาวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผู้บริหารให้การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีความสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร การสอน และการประเมินผล และสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และรับผลสะท้อนกลับ มีการพัฒนาวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร และมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด

7. การสร้างและพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำให้บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำให้แก่บุคลากรด้วยการสร้างโอกาสการเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน กระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครู สร้างความผูกพันต่อสถานศึกษา ให้แก่ครูและมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จของทีมผู้นำของสถานศึกษา

8. การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องด้วยการให้การต้อนรับผู้ปกครองนักเรียน ผู้มีอุปการคุณ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาในโรงเรียน กระตุ้นให้เป็นสมาชิกร่วมปฏิบัติการปฏิรูปโรงเรียน ให้มีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของโรงเรียน มีการกระจายการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยของ สิริราณี วสุภัทร (2551, หน้า 194) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของ Maryland State Board of Education (2005) โดยได้มีการปรับลดองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น 4 องค์ประกอบ และมีการเปลี่ยนชื่อ ดังนี้

1. การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์
2. การสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล
3. การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. การเสริมสร้างความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

Huber (2007, pp. 30–34) ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเฉพาะ ของแนวการปฏิบัติความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มี 12 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. จัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน
2. มุ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลัก
3. ให้ความสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียนและบุคลากร ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
4. พัฒนาและกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์กับบุคคลซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน
5. พัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
6. ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติด้านหลักสูตร การสอนและการประเมินผลของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
7. มีความรู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน และให้ความสำคัญกับงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล
8. เป็นผู้ที่สามารถพบเห็นและเข้าพบได้ง่าย
9. ใช้ทีมภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนาหลักสูตร นโยบายของโรงเรียน และส่งเสริมให้บุคลากรได้ดำเนินงานอย่างอิสระ
10. ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ
11. ออกแบบพฤติกรรมที่คาดหวังจากบุคคลอื่นและปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับความเชื่อด้วยความตั้งใจที่จะให้เกิดผลในทางบวก
12. มีความตระหนักในสถานการณ์ มีการปรับตัวในการปฏิบัติทางภาวะผู้นำต่อสถานการณ์ที่หลากหลาย

แบบภาวะผู้นำทางวิชาการ

Ubbon and Hughes (1987, pp. 97–99) ได้กำหนดองค์ประกอบของความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 7 ด้าน ดังนี้

1. การทำงานตามเวลาที่กำหนด
2. การจัดบรรยากาศที่ดีของโรงเรียน
3. การมุ่งเน้นด้านวิชาการ
4. การคาดหวังต่อคณะครูและผลการทำงานปฏิบัติงานของครู
5. การทำงานด้านหลักสูตร
6. การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
7. การประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

Davis and Thomas (1989, p. 40) กล่าวว่า องค์ประกอบของความเป็นผู้นำทางวิชาการ มี 8 ด้าน ได้แก่

1. การเพิ่มความตระหนักในการประชุมโรงเรียนและมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง
2. มีความกระตือรือร้นในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงโรงเรียน
3. การให้แรงจูงใจและรางวัลกับบุคคล หรือกลุ่มที่ทำงานด้านวิชาการ
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าด้านวิชาการ
5. การใช้ทรัพยากรและบุคลากรอย่างสร้างสรรค์
6. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่เป็นระเบียบและมีความปลอดภัย
7. การตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของครู
8. การสังเกตการสอนของครูและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

Heck, Larsen and Marcoulides (1990, p. 95) ได้กำหนดองค์ประกอบของความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนได้ 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ คือ

1. การปกครองโรงเรียน (School Governance)
2. การจัดบรรยากาศโรงเรียน (School Climate)
3. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (School Instructional Organization)

Kemp, Morrison and Ross (1998) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคโลกาภิวัตน์สรุปให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคตของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาไว้ดังนี้ คือ จะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพิ่มการใช้วัสดุ ส่งเสริมการเรียนรู้ตามลำพังมากขึ้น กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนเน้นการเรียนรู้ที่ส่งผลสำเร็จทั้งชีวิต

ไม่เฉพาะเพื่องานอาชีพใดอาชีพหนึ่งจะมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงในธรรมชาติของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ความสำคัญในการทำงานเป็นกลุ่ม การประเมินจะเน้นการประเมินจากสภาพแท้จริง เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ มีการเพิ่มการออกแบบระบบการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในชุมชนการศึกษา การฝึกอบรมมากขึ้น

ภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามแนวคิดของ Seyfarth (1999, pp. 165–273) ซึ่งมีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จากแนวคิดของ Seyfarth (1999, pp. 165–273) ที่ได้กำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไว้ 5 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร

Seyfarth (1999, p. 167) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดเนื้อหาและทักษะที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนคาดหวัง ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้และมีความเข้าใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 25) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้อย่างเป็นระบบในการจัดการศึกษา เป็นแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครูนักเรียนวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษาที่มุ่งฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 63) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มุ่งให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ คือ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความหมายดังกล่าว หลักสูตร หมายถึง แผนงานที่ประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่ การวัดและประเมินผลที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ผู้บริหารต้องแสดงให้เห็นถึงการมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำเชิงริเริ่ม สร้างสรรค์ การสร้างหลักสูตรใหม่ ๆ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในหลักสูตรและการสอน เป็นสิ่งต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์เปลี่ยนแปลง ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน ให้เหมาะสมตามค่านิยมและความเชื่อในสังคม โดยยึดนโยบายของรัฐและให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรตามนโยบายของรัฐด้านต่าง ๆ มี 3 อย่าง คือ พฤติกรรมทางสังคมการพัฒนาการทางสังคม และลัทธิความเชื่อทางประเพณี (Seyfarth, 1999, pp. 165-166)

สรุป ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร คือ บทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารและกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครูและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน

2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

Seyfarth (1999, p. 190) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการที่นำเอาผลที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วตัดสินคุณค่าว่าสูง ต่ำกว่าเกณฑ์ หรือเก่ง อ่อน ปานกลาง

สุมาลี จันทร์ชลอ (2542, หน้า 7) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพหรือความดีของการปฏิบัติของผู้เรียน หรือของกิจกรรมในหลักสูตร

จากความหมายของการประเมินผลดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของ หรือการกระทำใด ๆ โดยใช้หลักเกณฑ์มาเปรียบเทียบ เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้นมีคุณภาพหรือความดี-เลว เพียงใด

ในการประเมินผลงานของนักเรียนนั้นต้องให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐข้อกำหนดในหลักสูตรและความคาดหวังโดยใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของผู้เรียนและความสนใจในส่วนบุคคล การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นอาจได้จากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทดสอบรายงานโครงงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อใช้ในการรวบรวมประเมินผลตีค่าจากงานแล้ว ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อรายงานผลดังกล่าวต่อผู้ปกครองของนักเรียนหรือต่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความจำเป็นต้องรับรู้ว่า ลูกของตนเองมีความต้องการอะไรเรียนรู้เพื่อใคร โดยผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบแล้ว จะได้หาวิธีแก้ไขต่อไป (Seyfarth, 1999, p. 209)

สรุป ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน คือ การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล และส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารดูแลควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ และให้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน

3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

แนวคิดหลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2545 มาตรา 10 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้จัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น โดยขั้นตอนในการเตรียมจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น Seyfarth (1999, p. 215) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

3.1 กำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษและดำเนินการสืบค้นหาเด็กที่มีลักษณะดังกล่าว

3.2 รวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อจัดเป็นพวก ๆ ตามความพิการจัดแยกเด็กตามประเภท

3.3 วางแผนการเตรียมทีมงานคณะกรรมการและผู้ปกครอง

3.4 กำหนดสถานที่ห้องเรียนและรูปแบบการเรียน

3.5 ทบทวนตรวจสอบปรับปรุง

3.6 ทบทวนตรวจสอบอีกครั้งและตรวจสอบอย่างน้อย 3 ครั้งต่อปี เพื่อปรับปรุง

แผนงาน

สรุป ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน โดยดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน อีกทั้งสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการบริการเพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ด้านการประเมินการสอนของครู

Seyfarth (1999, p. 236) กล่าวว่า การประเมินผลครูผู้สอนมีจุดประสงค์เพื่อสร้างขีดความสามารถ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงองค์ความรู้ให้ดีขึ้น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 99) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นการรวบรวมและใช้ประโยชน์ข้อมูล สำหรับการตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ หรือคุณค่าของสิ่งที่วัดตามเกณฑ์

นอกจากนี้ Seyfarth (1999, p. 237) กล่าวว่า การประเมินผลครูผู้สอนมีจุดประสงค์เพื่อสร้างขีดความสามารถ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงองค์ความรู้ให้ดีขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีเทคนิคและมีแผนการในการทำงานอย่างชัดเจน จึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสืบเสาะข้อมูลและได้เห็นสภาพปัญหาการเคลื่อนไหวของครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อการรับรองและนำเอาพฤติกรรมดังกล่าวมาไตร่ตรองวินิจฉัยหาเหตุผล เพื่อการเสริมสร้างผลสำเร็จทางกระบวนการจัดเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายประกอบเป็นองค์ความรู้ให้แก่ักเรียน ซึ่งคุณสมบัติของครูผู้สอนนั้นต้องครอบคลุมความชำนาญงานและความสามารถในขอบเขต ดังนี้

- 4.1 การจัดวางแผนงานของครูผู้สอน
- 4.2 การถ่ายทอดความรู้
- 4.3 สร้างเงื่อนไขที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ักเรียนในห้องเรียน

สรุป ด้านการประเมินการสอนของครู คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายวางแผนการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล และดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด และเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

การพัฒนาครูนั้น Seyfarth (1999, p. 256) ให้ทัศนะว่า ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์กรด้วย ถ้าต้องการเปลี่ยนองค์กรเป็นอย่างไร ต้องพัฒนาครูให้มีลักษณะตามองค์กร จึงจะทำให้การพัฒนาครูเป็นไปอย่างสอดคล้องตามสภาพการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

นอกจากนั้น Seyfarth (1999, p. 273) ยังได้กล่าวว่า ในการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครูผู้สอนนั้น ครูใหญ่หรือผู้บริหารต้องคำนึงถึงคุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโครงการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูผู้สอน โดยเฉพาะการจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างครูผู้สอนและรัฐกับครูระดับต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นสู่เป้าหมายหลักอันสำคัญ เช่น ด้านหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ใน พฤติกรรมของโครงการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูผู้สอนเพื่อให้มีประสิทธิผลนั้น ต้องเอาใจใส่ 8 ประการ ดังนี้

1. ให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา
2. กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
3. ให้ขวัญกำลังใจ
4. นำไปใช้เป็นประโยชน์
5. การบำรุงรักษา
6. ต้องเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้
7. จัดห้องสอนให้เหมาะสม
8. ถูกกับกาลเทศะ

ถวิล มาตรฐานเยี่ยม (2545, หน้า 111-119) ได้กล่าวถึง การดำเนินการ 7 ประการ ให้เกิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาครู ได้แก่

1. การนิเทศและการพัฒนาครูผู้สอน เป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาครูผู้สอนสำหรับผู้นำทางวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจในการปรับปรุงเพื่อพัฒนากระบวนการสอน เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการกำกับ ติดตาม กระบวนการสอน เพื่อเก็บข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงพัฒนาครูผู้สอน พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ความจริงใจและจริงจัง เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสำเร็จในการนิเทศ

2. การประเมินผลการสอนของครูผู้สอน โดยปกติมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการประเมินผลงานครูผู้สอน ทั้งในด้านการพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพ ส่วนการประเมินผลงานครูผู้สอนต้องทำตามวิธีการอย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. การบริหารการสอนและการสนับสนุน ต้องให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายที่สัมพันธ์กับการสอน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมขึ้นมา

4. การบริหารจัดการทรัพยากรทางการสอน การสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีทรัพยากรที่เหมาะสมและพอเพียง ได้แก่ เวลา บุคลากร อุปกรณ์สื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา เป็นต้น การจัดทรัพยากร หมายถึง การใช้ห้องเรียนและตารางเรียนนักเรียน การจัดปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน การมอบหมายงาน การจัดทำตำราการใช้บริการ การจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนทุก ๆ คน

5. การควบคุมคุณภาพ เป็นกระบวนการที่จะทราบว่า การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ผู้นำทางวิชาการต้องประเมินผลการปฏิบัติการสอบบรรจุตามเป้าหมายหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานและตามความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคนรวมถึงการประเมินบุคลากรอีกด้วย

6. การประสานงาน เป็นกิจกรรมในการขจัดความซ้ำซ้อนของการบริหาร ไม่ก้าวก้าวยหน้าที่ยกกันและกัน ผู้นำทางวิชาการต้องประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของงานและของอาจารย์ผู้สอน

7. การสืบค้นปัญหา เป็นการเผชิญกับปัญหาทุกอย่างเพื่อการแก้ไขและขจัดปัญหาดังกล่าวโดยเร็วก่อนที่ปัญหานั้น ๆ จะลุกลามใหญ่โตต่อไป เพราะการดำเนินการใด ๆ ย่อมต้องมีปัญหา การสืบค้นปัญหานั้นเป็นกระบวนการที่ได้สืบค้นจากปัญหาการประชุม บุคลากร การประเมินผลหรือการประสานงาน เป็นต้น

การดำเนินงานทั้ง 7 ประการดังกล่าวเป็นกุญแจที่สำคัญสำหรับผู้นำทางวิชาการที่จะต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง ในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนเพื่อความเป็นเลิศของการสอน นอกจากนี้ยังต้องมีการวางแผนเพื่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดห้องเรียน การติดตามการช่วยเหลือนักศึกษา การเอาใจใส่ต่อนักศึกษาเหล่านี้ เป็นต้น

สรุป ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ คือ การกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

การประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2542, หน้า 1-2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเป็นการสร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนนั้นจะสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานได้หรือไม่ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพและมาตรฐาน โดยจะทำให้ทราบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด ที่สังคมต้องการเพื่อสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้โรงเรียนเป็นหน่วยรับผิดชอบและเพื่อให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีความเชื่อมั่นในโรงเรียน ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องดำเนินการและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับโดยตรง อันได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการโดยอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชากรและสังคมว่าโรงเรียนนั้นจะสามารถบริหารจัดการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจของโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ได้หรือไม่

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2546) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น โดยระบบที่สร้างขึ้นนี้จะต้องสร้างความมั่นใจได้ว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 3, สื่อบนออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

จรัส นองมาก (2544) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ถ้าหากโรงเรียนทำตามกระบวนการที่กำหนดแล้วการศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการได้

สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาได้ระบุสาระสำคัญไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติว่าการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างวิถีการเรียนรู้ของไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรมคุณธรรมและวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อคนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีตั้งแต่ในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่ดีตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สรุปความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาได้ ดังนี้

1. ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
2. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก
3. การประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพเป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาโดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

4. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษาเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายนอก เนื่องจากเมื่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลได้รับรายงานการประเมินผลตนเองจากสถานศึกษาแล้ว หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาพร้อมประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาให้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2563, สืบออนไลน์)

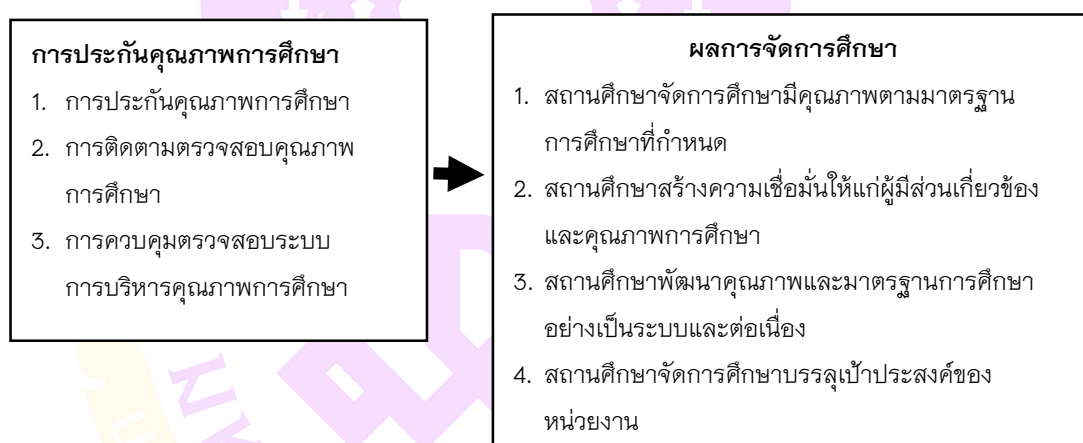
6. การประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยเมื่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 การประกันคุณภาพการศึกษา หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับ

และประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบบริหารคุณภาพการศึกษา ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้หน่วยงาน ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

จากสาระสำคัญของกฎกระทรวงดังกล่าว สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิด การประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561

กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษา กับผลการจัดการศึกษา ได้แก่ การประเมินคุณภาพการศึกษาการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา และการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัด การศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสถานศึกษาจัดการศึกษา บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน แต่ละระดับประเภทการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด 5 ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 33 ระบุไว้ว่า กระทรวงมีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงาน การศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและ ประเมินผลการจัดการศึกษา และสาระสำคัญใน มาตรา 35 ระบุไว้ว่าหน่วยงานต้นสังกัดหรือ หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายแผนพัฒนามาตรฐาน การศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติการส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากรการติดตามการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษา แต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภท การศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการ ตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่ง รายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้หน่วยงาน ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและแนะนำสถานศึกษาเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาได้รับรายงาน การประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้จัดส่งรายงาน

ผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว และประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้น ให้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก โดยจะต้องดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและจะส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาต่อไป

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สามารถกำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับ กระทรวงศึกษาธิการหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลและสถานศึกษาได้ ดังภาพ 2 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 19 สิงหาคม 2542, หน้า 17-18)

ภาพ 2 หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานในแต่ละระดับ

เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่สำคัญ คือการกำหนดนโยบายด้านการศึกษ การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ การกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และการตีความและวินิจฉัยปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล มีหน้าที่สำคัญ คือการกำหนดนโยบาย ด้านการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด การกำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและ ประเภทการศึกษา การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษา วิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนา อย่างต่อเนื่อง การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา และประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ ไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก การติดตามผลการดำเนินการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษา มีหน้าที่สำคัญ คือการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา แต่ละระดับและประเภทการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมิน ตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำ ทุกปีการศึกษา รวมถึงรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงาน ที่กำกับดูแล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา การจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชน

มาตรฐานการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมใน หมวด 5 ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 34 และพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 17 ระบุไว้ว่า

ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะนำ สถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ ประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบไปยังสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทาง ในการประเมินคุณภาพภายนอกและติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติมรวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ การกำหนดมาตรฐาน การอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการศึกษา ในการประกาศใช้เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นมาตรฐานกลางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

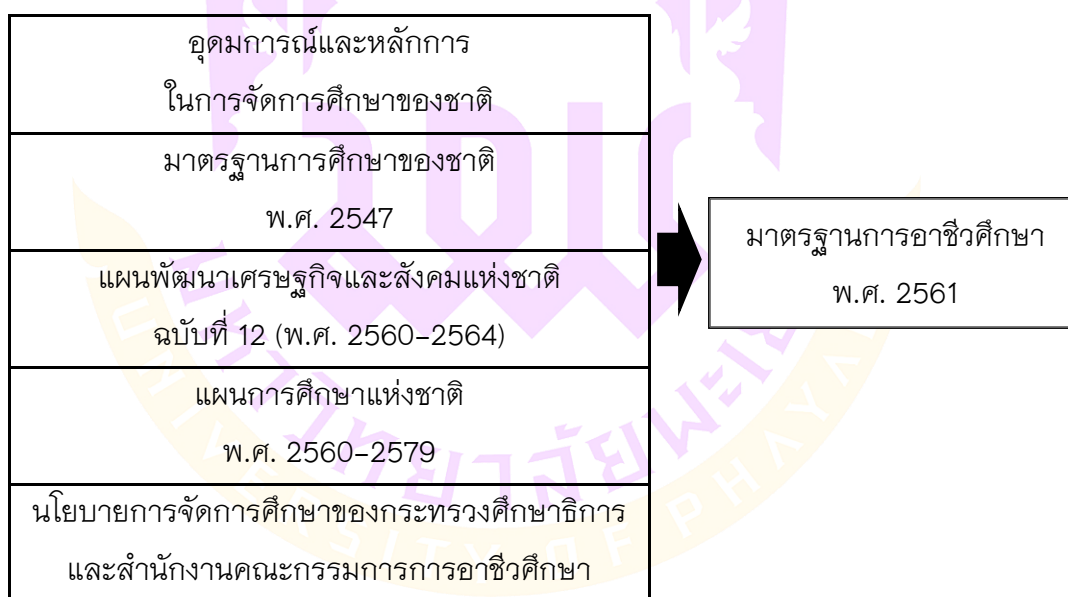
การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษามีความสำคัญยิ่ง ในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษา แต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนดเป็นองค์ประกอบแรก ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐาน การอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นมาตรฐานกลางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบการประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา สามารถทำได้โดยการศึกษ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา ดังแสดงในภาพ 3 ดังนี้

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2547 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับมาตรฐานการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563, สืบออนไลน์)

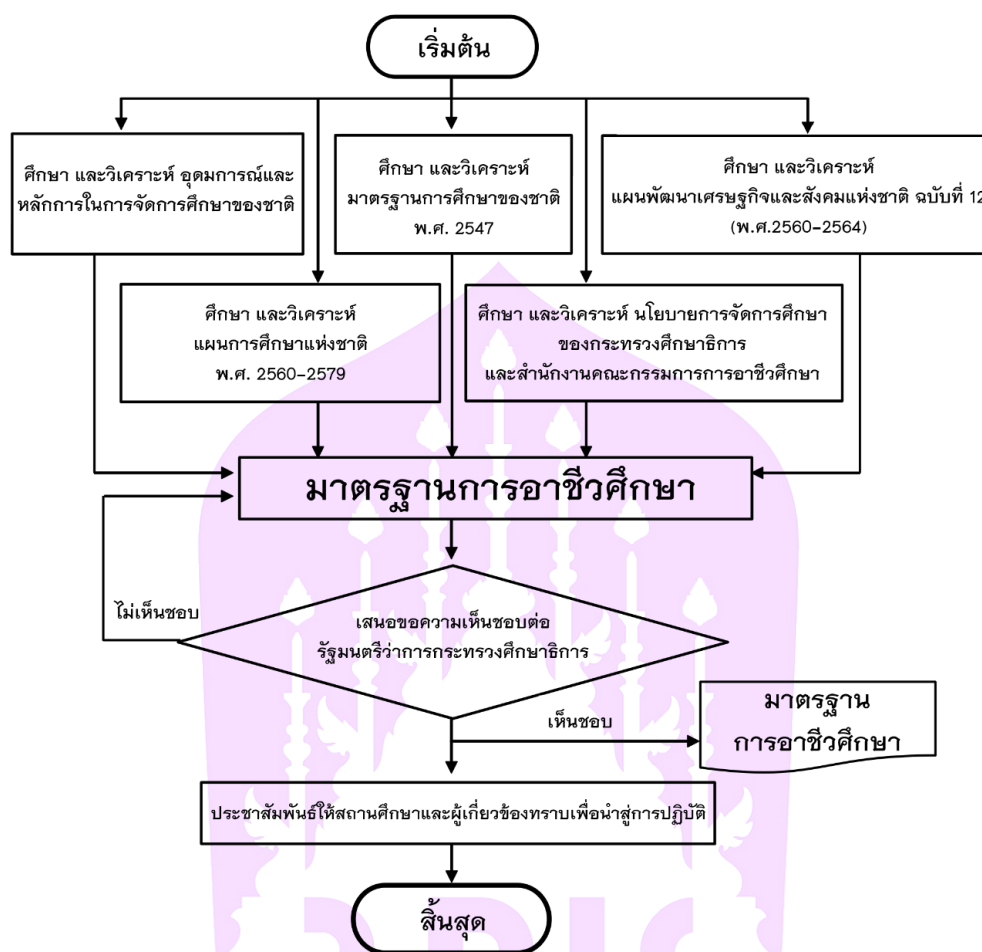
กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาแสดงให้เห็นถึงวิธีการในการดำเนินการจัดทำในแต่ละขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2547 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อนำผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ มากำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เสนอมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบลงนามและประกาศใช้

ขั้นตอนที่ 3 ประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงเพื่อนำสู่การปฏิบัติ

ภาพ 4 กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 34 วรรคสองและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 17 กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้พิจารณามาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา

และการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็น การประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน ดังนี้

1. ด้านความรู้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงานโดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และ ข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะวิชาชีพ และ ทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิ ของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตร ฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากร ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญ ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาประกอบด้วยประเด็น การประเมิน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเพิ่มหรือกำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตรมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษาตามระเบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผล การเรียนของแต่ละหลักสูตรส่งเสริมสนับสนุนกำกับดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชา ให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

3. ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคลชุมชนองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์งานวิจัยประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน ดังนี้

1. ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ในการจัดการศึกษาการจัดการทรัพยากรทางการศึกษากระบวนการเรียนรู้

การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2. ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียนหรือร่วมกับบุคคลชุมชนองค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์และเผยแพร่สู่สาธารณชน

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษา แต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตาม แผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง พร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563ค, สื่อออนไลน์)

สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา
4. ดำเนินการตามแผนงานโครงการในช่วงเวลาที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
5. กำกับติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการในช่วงเวลาที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปี
6. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

7. นำผลจากการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาของสถานศึกษา

8. ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา หากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาจต้องพิจารณาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีหรือปรับปรุง การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสม

9. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษาเป็นประจำทุกปี

10. ส่งรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) พร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำ ทุกปีการศึกษา

11. รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตามช่วงเวลาที่กำหนด

12. นำข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ของหน่วยงาน ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา และข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มากำหนด แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาจต้องพิจารณาปรับปรุงมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสม

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. หลักเกณฑ์

ให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

2. แนวปฏิบัติ

ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และอาจเพิ่มมาตรฐาน การศึกษาหรือประเด็นการประเมินได้ตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพ

การศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

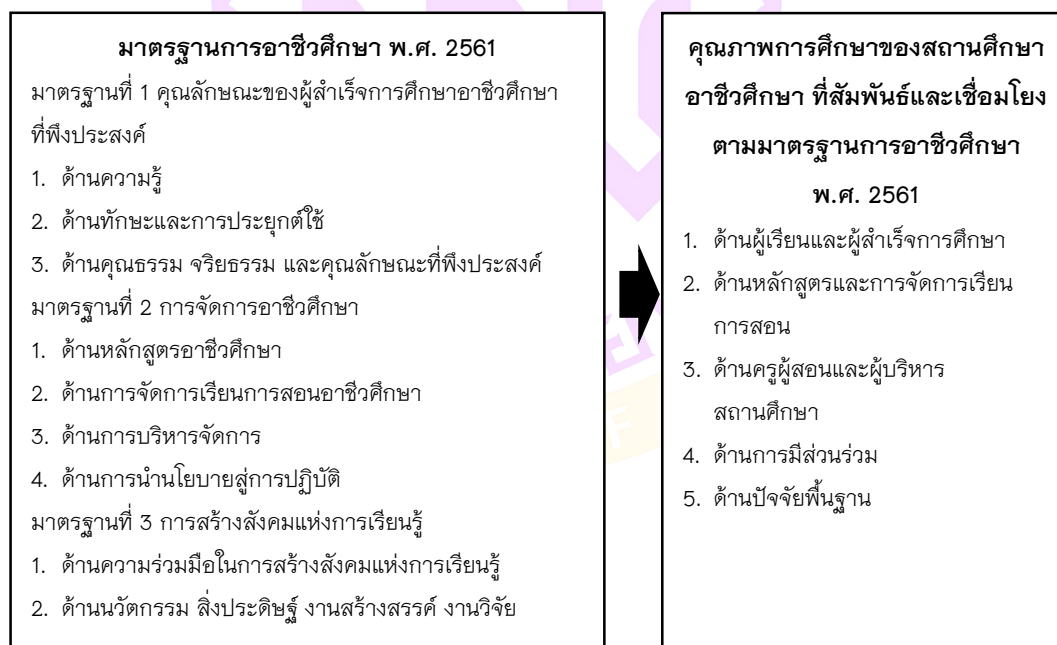
2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีการกำกับติดตามผลการดำเนินการตามแผน

2.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

2.5 กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปี

กรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แสดงตามภาพ 5 ดังนี้

ภาพ 5 กรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

จากกรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 แสดงให้เห็นความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ จำนวน 3 ประเด็นการประเมิน มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 4 ประเด็นการประเมิน และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จำนวน 2 ประเด็นการประเมิน กับคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ยอดเยี่ยม ดีเลิศ ดี ปานกลาง กำลังพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563ก, สือออนไลน์)

คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งมีกระทรวงศึกษาธิการได้ ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ในระดับอาชีวศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่สัมพันธ์และ เชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจำนวน 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

1. การดูแลและแนะแนวผู้เรียน

สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือและแนะแนวผู้เรียนให้สามารถสำเร็จ การศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและลดปัญหาการออกกลางคันจำแนกตามระดับ ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน และภาพรวมของสถานศึกษา

2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์หมายถึงผู้เรียนเป็นคนดี แสดงออกทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมโดยเฉพาะความรับผิดชอบความซื่อสัตย์และ การเสียสละเพื่อส่วนรวมมีความเป็นประชาธิปไตยทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีภาวะผู้นำกล้าแสดงออกภูมิใจในความเป็นไทยเห็นคุณค่าละร่วมพัฒนาภูมิปัญญาไทย

มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวทางการจัดกิจกรรมขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) หรือองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อกท.) ปรากฏผลการประเมินการจัดกิจกรรมขององค์การฯ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

3. ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ

สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ สามารถประสบความสำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระหรือสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ปรากฏผลการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาตามเกณฑ์การประเมินที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

4. ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ผลงานของผู้เรียนได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดหรือเข้าร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือมีการนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

5. ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ

สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ ปรากฏผลจากการเข้าร่วมการแข่งขันทางด้านทักษะวิชาชีพตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ

6. ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

จำนวนผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 และผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในครั้งแรกตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร เทียบร้อยละกับจำนวนผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชา ตามโครงสร้างหลักสูตร

จำแนก ตามระดับประมาทวิชาสาขาวิชาสาขางานและภาพรวมของสถานศึกษา โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

6.1 ระดับปวช.

6.1.1 ด้านความรู้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

6.1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

6.1.3 ผู้เรียนต้องได้คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินทั้ง 2 ด้านจึงคิดเป็นผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

6.2 ระดับปวส.

6.2.1 ด้านความรู้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

6.2.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

6.2.3 ผู้เรียนต้องได้คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมินทั้ง 2 ด้านจึงคิดเป็นผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

7. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET)

จำนวนผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 ที่ได้คะแนนตั้งแต่ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติขึ้นไป จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา (V-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เรียบร้อยละกับจำนวนผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรจำแนกตามระดับประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน และภาพรวมของสถานศึกษา

8. การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งหมดของปีการศึกษาที่ผ่านมา มีงานทำในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อ โดยไม่นับรวมผู้เรียนเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ จำแนกตามระดับ ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน และภาพรวมของสถานศึกษา

สรุป ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง การประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะและการประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยการดูแลและแนะแนวผู้เรียนผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการเป็น

ผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์งานวิจัยผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) และการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1. การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

1.1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ

สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้สาขาวิชาหรือสาขางานได้รับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชาหรือปรับปรุงรายวิชาเพิ่มหรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม

1.1.1 สถานศึกษามีการศึกษาค้นคว้าความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร

1.1.2 สถานศึกษามีการประสานงานกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร

1.1.3 สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขางานหรือรายวิชา ร่วมกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน

1.1.4 สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนา

1.1.5 สถานศึกษามีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ได้จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชาหรือปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม

2. การจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2.1 คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

2.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สรุป ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ด้านที่ 3 ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

1. ครูผู้สอน

สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งสายงาน ครูผู้สอน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียนและการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพรายละเอียด ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนมีคุณวุฒิการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่สอน มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกรายวิชาที่สอนจัดการเรียนการสอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และทำวิจัย เพื่อคุณภาพจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

1.2 การบริหารจัดการชั้นเรียน

ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารประจำชั้นเรียนและรายวิชาใช้เทคนิควิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นผู้เสริมแรงให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ

1.3 การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ

ครูผู้สอนจัดทำแผนพัฒนาตนเองและเข้าร่วมกระบวนการ พัฒนาวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาตนเองและกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ มีการนำผลการพัฒนา

ตนเองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีผลงานจากการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ ผลงาน หรือนวัตกรรม ได้รับการยอมรับหรือเผยแพร่

2. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา คือบุคคลสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษابรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษารายละเอียด ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ

ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปีหรือแผนปฏิบัติงานประจำปี และได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงการของสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.2 การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบริหาร สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษามีการใช้ข้อมูล สารสนเทศ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

สรุป ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐาน ตำแหน่งสายงาน ครูผู้สอน ประกอบด้วย การจัดการเรียน การสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน และการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ

ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วม

1. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางปฏิบัติการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาและสถานประกอบการนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ ในด้านครูพิเศษ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิสถานประกอบการด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ และมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3. การบริการชุมชนและจิตอาสา

สถานศึกษามีการบริหารจัดการ การบริการชุมชน การบริการวิชาการบริการวิชาชีพ และจิตอาสา โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา โดยใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม

สรุป ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการระดมทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา โดยใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม

ด้านที่ 5 ด้านปัจจัยพื้นฐาน

1. อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม

สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ โรงฝึกงานหรืองานฟาร์ม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน

สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบคมนาคม ระบบการสื่อสาร รวมทั้งการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับให้บริการทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาผู้เรียน หรือผู้ให้บริการในสถานศึกษา

3. แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ

สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดที่มีความพร้อมและเพียงพอสำหรับให้ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน หรือผู้สนใจใช้บริการค้นหาหาความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียน

4. ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา

สถานศึกษามีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สำหรับบริหารจัดการระบบสารสนเทศให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้านความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ทันเหตุการณ์ ประหยัดเวลา บุคลากรและงบประมาณ เกิดการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

5. การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สถานศึกษาพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสืบค้น และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้เต็มศักยภาพ

สรุป ด้านปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง อาคารสถานที่ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิถุมล ญาวิลาศ (2559) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 327 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ด้วยวิธีการการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามแบบปลายเปิดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ด้านการประเมินผลการสอนของครู ตามลำดับ ส่วนด้านต่ำสุด คือ ด้านการจัดโปรแกรม

สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและส่งเสริมให้ครูได้ร่วมวางแผน การวัดผล/ประเมินผล โดยปราศจากกรอบกำหนด หรือนโยบายบังคับ การให้ผลการเรียนของ นักเรียนมีการประเมินตามสภาพจริงให้ความสำคัญกับเด็กพิเศษอย่างจริงจัง มีการวางแผน เกี่ยวกับเด็กพิเศษเรียนร่วมตั้งแต่การจัดครูและห้องเรียนดำเนินการประเมินผลการสอนของครู โดยจัดทีมนิเทศการสอนของครูทุกคน ให้มีการนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และ ส่งเสริม/สนับสนุนโดยจัดให้มีโครงการที่จะพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ

นัยนา ยะตะ (2560) ได้ทำการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้รับผิดชอบงานบริหารวิชาการ และครูผู้สอนของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 รวมทั้งหมด 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ในระดับสูง

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553, หน้า 138) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับบ่อยครั้ง

ทั้งสามด้าน โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศวิชาการในโรงเรียน และด้านการบริหารงานวิชาการตามลำดับ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ค่อนข้างสูง” ในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ และด้านการจัดการด้านการเรียนการสอนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ค่อนข้างสูง” ในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ และด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ปัจจัยที่ทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (x3) ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ (x2) และด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน (X1) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ถดถอยพหุคูณร้อยละ 68.70

ปราโมศ อิศโร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินและรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบที่สองมีผลการประเมินในระดับดีและดีมาก พบว่าการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์พหุกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและครูผู้สอน ปกติรวมโรงเรียนละ 3 คน เป็นรายภาคตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 3,747 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามทฤษฎีการบริหารแบบสอบถามเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดและแบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของแบบจำลอง โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์เหตุผลกลุ่มผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นการวิเคราะห์พหุกลุ่มภาวะผู้นำตามขนาดโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษามีความแปรเปลี่ยนไปตามขนาดโรงเรียน

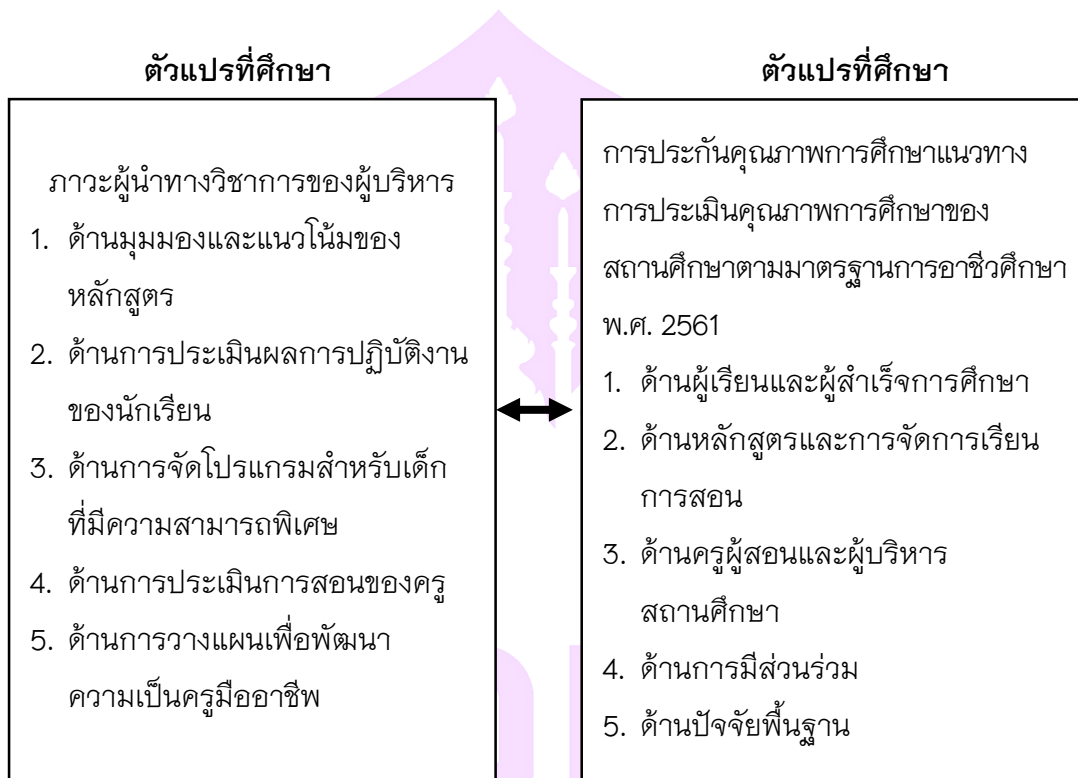
3. ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ภาวะผู้นำองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ตามทฤษฎีของเซ็งเก้ (Senge) ในโรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ตามทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ของเบลคและมูตัน (Blake and Mouton) และในโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมุ่งงานตามทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของเบลคและมูตัน (Blake and Mouton) และภาวะผู้นำองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning, Organization) ตามทฤษฎีภาวะผู้นำองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของเซ็งเก้ (Senge)

ทเวา ตั้งวานิชพงษ์ และวัลลภา อารีรัตน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ คือ ระยะที่ 1 จากการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) กับผู้บริหารสถานศึกษา 3 คนและครูผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนละ 2 คนจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 41 คน และครูผู้สอน 470 คน รวมทั้งสิ้น 511 คนจากสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นประชากรทั้งหมด 41 คน ส่วนครูผู้สอนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกนสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วนตามรายชื่อโรงเรียน

ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 224 คน รวมทั้งสิ้น 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณด้วย ด้วยวิธี Stepwise ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจนกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อยู่ระหว่าง 0.561-0.892 และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน 4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น คือ การระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน (X_5) และการกระตุ้นทางปัญญา (X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.712 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำงานหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 50.80 ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score) $Y = 1.755 + 0.357(X_5) + 0.262(X_1)$ สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) $Z = 0.398(7_5) + +0.353(7_1)$

สรุปกรอบแนวคิด

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 6 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา มีจำนวน 459 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา มีจำนวน 459 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร เทียบขนาดประชากรที่ 460 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละสถานศึกษา และทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคาดวาสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน

สูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษา
ภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา

สถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	185	86
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	86	40
3. วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง	28	13
4. วิทยาลัยเทคนิคนครลำปาง	59	28
5. วิทยาลัยการอาชีพเถิน	34	16
6. วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ. แม่เมาะ	41	19
7. วิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม	26	12
รวมทั้งสิ้น	459	214

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จากแนวคิดของ Seyfarth (1999, pp. 165-273) ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
4. ด้านการประเมินการสอนของครู
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102) โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา
4. ด้านการมีส่วนร่วม
5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102) โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และการประกันคุณภาพการศึกษา จากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มากำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป และนำผลการศึกษาเอกสาร สรุปรูปเป็นแนวคิดกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดเนื้อหาคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. เมื่อได้ตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว นำส่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) สำนวนภาษาที่ใช้เพื่อให้แบบสอบถามมีความถูกต้องชัดเจน ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (Index of item Objective Congruence) หรือค่า IOC ผู้เชี่ยวชาญมีรายนาม ดังนี้

5.1 ดร. วัชร จตุพร อาจารย์วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

5.2 นายอำนาจ เรือนสุข อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม

5.3 นายพิรพงศ์ ดวงแก้ว ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (เกษม สหราษฎร์พิทย์, 2543, หน้า 194) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

+1 คำถามใช้ได้ คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 คำถามไม่แน่ใจว่า คำถามนั้นไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 คำถามนั้นใช้ไม่ได้ คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากนั้น นำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมารวมกัน เพื่อหาความสอดคล้อง

จากสูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ถ้าต่ำกว่านั้น จะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามนี้ เท่ากับ 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability)

7. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha's Coefficient (มนสิช สิทธิสมบูรณ์, 2550, หน้า 121) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .97

จากสูตร
$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

8. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ปรับปรุงฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือไปยังสถานศึกษาภาครัฐสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้บริหาร ครูผู้สอน ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความร่วมมือ โดยใช้ระบบเทคโนโลยีไปยังสถานศึกษาภาครัฐสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน และให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม ภายใน 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางระบบเทคโนโลยี

3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด ภายหลังจากการเก็บข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 214 ฉบับ

4. ดำเนินการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่รับคืนนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่คำนวณได้ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิด ของเบสท์ ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่คำนวณได้ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิด ของเบสท์ ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 110)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ความหมายระดับความสัมพันธ์

$\geq 0.81-1.00$ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

$0.61-0.80$ มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

$0.41-0.60$ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

$0.21-0.40$ มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

$0.01-0.20$ มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.00 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

หากค่า r มีค่าเป็นบวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก

หากค่า r มีค่าเป็นลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) (เกษม สาทิตย์, 2543, หน้า 225)

$$\text{จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด

2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (เกษม สาทิตย์, 2543, หน้า 227)

$$\text{จากสูตร S.D.} = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนน

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) แบบเพียร์สัน (Pearson Product-moment) (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 3-4) ดังนี้

$$\text{จากสูตร } r_{xy} = \frac{n \sum xy (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2]} \sqrt{[n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_{xy}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum x$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนชุด x
$\sum y$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนชุด y
$\sum x^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนน x แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum y^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนชุด y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum xy$	หมายถึง	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนชุด x กับคะแนนชุด y
n	หมายถึง	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ โดยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S. D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
**	แทน	ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
X	แทน	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
X ₁	แทน	ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร
X ₂	แทน	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน
X ₃	แทน	ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
X ₄	แทน	ด้านการประเมินการสอนของครู
X ₅	แทน	ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ
Y	แทน	ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา
Y ₁	แทน	ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

Y ₂	แทน	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
Y ₃	แทน	ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา
Y ₄	แทน	ด้านการมีส่วนร่วม
Y ₅	แทน	ด้านด้านปัจจัยพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	รายการ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1. เพศ			
	1) ชาย	90	42.1
	2) หญิง	124	57.9
	รวม	214	100.0
2. อายุ			
	1) 20-30 ปี	71	33.2
	2) 31-40 ปี	109	50.9
	3) 41-50 ปี	19	8.9
	4) 51-60 ปี	15	7.0
	รวม	214	100.0
3. ระดับการศึกษา			
	1) ปริญญาตรี	161	75.2
	2) ปริญญาโท	53	24.8
	3) ปริญญาเอก	0	0
	รวม	214	100.0
4. ประสบการณ์ทำงาน			
	1) 1-5 ปี	69	32.2
	2) 6-10 ปี	53	24.8
	3) 11-15 ปี	82	38.3
	4) 16 ปีขึ้นไป	10	4.7
	รวม	214	100.0
5. ตำแหน่ง			
	1) ผู้บริหาร	14	6.5
	2) ครูผู้สอน	200	93.5
	รวม	214	100.0

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 214 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 124 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 และผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 ตามลำดับ

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวนทั้งสิ้น 109 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 20-30 ปี จำนวนทั้งสิ้น 71 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 41-50 ปี จำนวนทั้งสิ้น 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 และรองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 51-60 ปี จำนวนทั้งสิ้น 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 161 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 และรองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาโท จำนวนทั้งสิ้น 53 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ตามลำดับ

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี จำนวนทั้งสิ้น 82 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 69 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.2 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวนทั้งสิ้น 53 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ตามลำดับ

และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูผู้สอน มากกว่าผู้บริหาร โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอน มีจำนวนทั้งสิ้น 200 คน คิดเป็น ร้อยละ 93.5 และผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร	4.32	0.64	มาก
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน	4.18	0.56	มาก
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ	4.33	0.54	มาก
4. ด้านการประเมินการสอนของครู	4.22	0.53	มาก
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	4.27	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.26	0.53	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยรวมเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.53) สูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.54) รองลงมา ได้แก่ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินการสอนของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.53) และน้อยที่สุดด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านมุมมองและแนวโน้มของ
หลักสูตร

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร			
1. ผู้บริหาร มีบทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่ม สร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	0.65	มาก
2. ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของ กฎหมาย	4.31	0.80	มาก
3. ผู้บริหารกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4.40	0.77	มาก
4. ผู้บริหารประชุม ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู	4.23	0.71	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน	4.24	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.64	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดลำปาง ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตรสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่ม
สร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.65)
รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77) และน้อยสุดด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร
ประชุม ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน
ของนักเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน			
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล	4.21	0.71	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.27	0.74	มาก
3. ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียน	4.05	0.79	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ	4.13	0.66	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน	4.23	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย	4.18	0.56	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.73) และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี
ความสามารถพิเศษ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ			
1. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน	4.30	0.70	มาก
2. ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน	4.38	0.67	มาก
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.36	0.55	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.26	0.70	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.32	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.54	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.54) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.55) และด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินการสอนของครู

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการประเมินการสอนของครู			
1. ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนา การปฏิบัติงานของครู	4.21	0.66	มาก
2. ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลการสอนของครู ที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	4.27	0.74	มาก
3. ผู้บริหารพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้าง ความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการ ประเมินผล	4.16	0.68	มาก
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถาม ข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.32	0.63	มาก
5. ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครู ตามแผน และโครงการที่กำหนด	4.13	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	0.53	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดลำปาง ด้านการประเมินการสอนของครู ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$,
S.D. = 0.53) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการ
ประเมินการสอนของครูสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย
และผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.63) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลการสอนของครู
ที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.74) และด้านการ
ประเมินการสอนของครูน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน
และโครงการที่กำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา
ความเป็นครูมืออาชีพ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ			
1. ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน	4.34	0.67	มาก
2. ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน	4.17	0.74	มาก
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.28	0.63	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนา งาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ	4.36	0.68	มาก
5. ผู้บริหารให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	4.21	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	0.57	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดลำปาง ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.57) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหาร ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม
ให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางานหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$,
S.D. = 0.68) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
ครูอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.67) และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา
ความเป็นครูมืออาชีพน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทาง
วิชาชีพครูอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

การประกันคุณภาพการศึกษา	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา	4.26	0.50	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.00	1.04	ปานกลาง
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา	4.32	0.61	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.14	0.59	มาก
5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน	4.29	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	4.00	0.42	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยรวมเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก สูงสุด ได้แก่ ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.59) และการประกันคุณภาพการศึกษาน้อยที่สุด ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา			
1. ผู้บริหารประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะ	4.37	0.66	มาก
2. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดูแล และแนะแนวผู้เรียน	4.24	0.74	มาก
3. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ	4.14	0.62	มาก
4. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการประกอบอาชีพอิสระ	4.32	0.62	มาก
5. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์งานวิจัย	4.22	0.78	มาก
6. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพของผู้เรียน	4.18	0.56	มาก
7. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ของผู้เรียน	4.15	0.65	มาก
8. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาของผู้เรียน	4.47	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	4.26	0.50	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.66) และด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จศึกษาน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประกันคุณภาพการศึกษา	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน			
1. ผู้บริหารมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ	3.29	1.34	ปานกลาง
2. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา	3.23	1.36	ปานกลาง
3. ผู้บริหารปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม	3.22	1.39	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.19	1.43	ปานกลาง
5. ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	2.06	1.09	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.00	1.04	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.34) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 1.36) และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา			
1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งสายงานครูผู้สอน	4.32	0.74	มาก
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.18	0.89	มาก
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการพัฒนาตนเอง	4.52	0.82	มากที่สุด
4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีพัฒนาวิชาชีพ	4.24	0.65	มาก
5. ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอนในการอบรมสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเอง	4.33	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.61	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.61) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนให้มีการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.82) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอนในการอบรมสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.62) และด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.89) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วม

การประกันคุณภาพการศึกษา	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการมีส่วนร่วม			
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.24	0.69	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร ในการจัดการเรียนการสอน	4.06	0.76	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	3.82	0.74	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา	4.20	0.75	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม	4.37	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.59	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.59) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$,

S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.69) และด้านการมีส่วนร่วมน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านปัจจัยพื้นฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษา	n = 214		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านปัจจัยพื้นฐาน			
1. ผู้บริหารจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	4.35	0.76	มาก
2. ผู้บริหารจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	4.33	0.70	มาก
3. ผู้บริหารจัดให้มีงานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	4.23	0.61	มาก
4. ผู้บริหารจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ และศูนย์วิทยบริการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	4.28	0.59	มาก
5. ผู้บริหารจัดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสาร สนเทศภายในสถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	4.29	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย	4.29	0.52	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านปัจจัยพื้นฐาน ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.52) เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า มีการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยพื้นฐานสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.70)

และด้านปัจจัยพื้นฐานน้อยสุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้ทีมงานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับ
การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ตาราง 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (X)	การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (Y)	
	Pearson Correlation (r)	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของ หลักสูตร (X ₁)	.42**	ปานกลาง
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน (X ₂)	.33**	ค่อนข้างต่ำ
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ (X ₃)	.42**	ปานกลาง
4. ด้านการประเมินการสอนของครู (X ₄)	.37**	ค่อนข้างต่ำ
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ (X ₅)	.39**	ค่อนข้างต่ำ
รวมเฉลี่ย	.41**	ปานกลาง

หมายเหตุ: ** P < .01

จากตาราง 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยรวมเฉลี่ย
มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = .41$) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางทุกด้าน ได้แก่ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร (X₁)
มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน (X₂)
มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(X₃) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ด้านการประเมินการสอนของครู (X₄) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X₅) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ โดยรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (X)	การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (Y) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา (Y ₁)	
	Pearson Correlation (r)	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของ หลักสูตร (X ₁)	.88**	สูง
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน (X ₂)	.77**	ค่อนข้างสูง
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ (X ₃)	.89**	สูง
4. ด้านการประเมินการสอนของครู (X ₄)	.88**	สูง
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ (X ₅)	.89**	สูง

หมายเหตุ: ** P < .01

จากตาราง 16 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา (Y₁) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (r = .92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (X₃) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

($r = .89$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X_5) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .89$) และน้อยสุดด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน (X_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .77$) ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (X)	การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (Y) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (Y ₂)	
	Pearson Correlation (r)	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของ หลักสูตร (X ₁)	.18**	ต่ำ
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน (X ₂)	.07	ไม่มีความสัมพันธ์
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ (X ₃)	.20**	ค่อนข้างต่ำ
4. ด้านการประเมินการสอนของครู (X ₄)	.14*	ต่ำ
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ (X ₅)	.21**	ค่อนข้างต่ำ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X)	.17*	ต่ำ

หมายเหตุ: * $P < .05$

จากตาราง 17 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (Y₂) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X_5) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .21$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (X_3) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .20$) และน้อยสุดด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน (X_2) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .07$) ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (X)	การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (Y) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา (Y_3)	
	Pearson Correlation (r)	ระดับความสัมพันธ์
	1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของ หลักสูตร (X_1)	.15*
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน (X_2)	.13	ไม่มีความสัมพันธ์
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ (X_3)	.13	ไม่มีความสัมพันธ์
4. ด้านการประเมินการสอนของครู (X_4)	.11	ไม่มีความสัมพันธ์
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ (X_5)	.08	ไม่มีความสัมพันธ์
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X)	.13	ไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ: * $P < .05$

จากตาราง 18 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา (Y_3) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพ การศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านมุมมอง และแนวโน้มของหลักสูตร (X_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .15$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$) และน้อยสุดด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X_5) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .08$) ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับ การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (X)	การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (Y) ด้านการมีส่วนร่วม (Y ₄)	
	Pearson Correlation (r)	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของ หลักสูตร (X_1)	.14*	ต่ำ
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน (X_2)	.14*	ต่ำ
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ (X_3)	.13	ไม่มีความสัมพันธ์
4. ด้านการประเมินการสอนของครู (X_4)	.12	ไม่มีความสัมพันธ์
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ (X_5)	.10	ไม่มีความสัมพันธ์
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X)	.13*	ต่ำ

หมายเหตุ: * $P < .05$

จากตาราง 19 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ในด้านการมีส่วนร่วม (Y_4) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน (X_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .14$) รองลงมา ได้แก่ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร (X_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .14$) และน้อยสุด ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X_5) ไม่มีความสัมพันธ์ ($r = .10$) ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยพื้นฐาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (X)	การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง (Y) ด้านปัจจัยพื้นฐาน (Y_5)	
	Pearson Correlation (r)	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของ หลักสูตร (X_1)	.14*	ต่ำ
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของนักเรียน (X_2)	.12	ไม่มีความสัมพันธ์
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ (X_3)	.14*	ต่ำ
4. ด้านการประเมินการสอนของครู (X_4)	.11	ไม่มีความสัมพันธ์
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็น ครูมืออาชีพ (X_5)	.09	ไม่มีความสัมพันธ์
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X)	.13	ไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ: * $P < .05$

จากตาราง 20 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ในด้านปัจจัยพื้นฐาน (Y_5) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร (X_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .14$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (X_3) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .14$) และน้อยสุดด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X_5) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .09$) ตามลำดับ

ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

	X1	X2	X3	X4	X5	X	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y
X1	1											
X2	.845**	1										
X3	.903**	.850**	1									
X4	.868**	.829**	.863**	1								
X5	.856**	.757**	.883**	.817**	1							
X	.958**	.913**	.960**	.932**	.921**	1						
Y1	.881**	.770**	.893**	.876**	.888**	.920**	1					
Y2	.183**	.072	.203**	.139*	.214**	.174*	.277**	1				
Y3	.146*	.125	.127	.108	.076	.125	.103	.019	1			
Y4	.140*	.142*	.128	.116	.100	.134*	.122	-.035	.784**	1		
Y5	.140*	.119	.138*	.109	.087	.127	.122	-.008	.911**	.844**	1	
Y	.416**	.325**	.420**	.368**	.389**	.410**	.469**	.552**	.767**	.728**	.772**	1

หมายเหตุ: ** $P < .01$

จากตาราง 21 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ($r = .41$) อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 พบว่า

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา (Y_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .92$) อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (Y_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .17$) อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา (Y_3) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วม (Y_4) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .13$) อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านปัจจัยพื้นฐาน (Y_5) ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
- 2) เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
- และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รองลงมา คือ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ด้านการประเมินการสอนของครู ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารประมุขชี้แจง ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียน อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน จัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการประเมินการสอนของครู ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมิน ไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด อยู่ในระดับมาก

5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวม การประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านผู้เรียนและ ผู้สำเร็จการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐาน สมรรถนะอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนให้มีการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอน ในการอบรมสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการมีส่วนร่วม ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีงานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางทุกด้าน ได้แก่ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ด้านการประเมินการสอนของครู และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ในภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปางทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ($r = .41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .92$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และด้านที่มี

ความสัมพันธ์น้อยสุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ รองลงมา คือ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยสุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ รองลงมา คือ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r = .13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ รองลงมา คือ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยสุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านปัจจัยพื้นฐาน ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด

คือ ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ รองลงมา คือ ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยสุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้มีประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร และกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครูและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำฝน รักษากลาง (2559, หน้า 73–76) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 โดยเฉลี่ย ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก

1.2 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล และส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบ ว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียนส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ และให้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุดา กิ่งการจร (2560) ได้ศึกษาหัวข้อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน โดยดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน อีกทั้งสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การบริการเพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558) ได้ศึกษาหัวข้อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านการจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการส่วนด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.4 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการประเมินการสอนของครู อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายวางแผนการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล และดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด และเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ นิยมแก้ว (2555) ได้ศึกษาหัวข้อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก

1.5 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการกำหนดนโยบายเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิฤมล ญาวิลาศ (2559) ได้ศึกษาหัวข้อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก

2. การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวม การประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 จากการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ทักษะและการประยุกต์ใช้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดูแลและแนะแนวผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) และการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรพงษ์ แสงสุข (2554, หน้า 127) ได้ศึกษาหัวข้อ สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ที่ได้รับการประเมินภายนอกรอบ 3 ปี พ.ศ. 2554 พบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

2.2 จากการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 3) การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้อง

กับความต้องการในการพัฒนาประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่หลากหลายตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ และเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการเพิ่มศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

2.3 จากการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งสายงาน ครูผู้สอน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน และการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 3) การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่หลากหลายตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ และเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการเพิ่มศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

2.4 จากการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง สถานศึกษามีส่วนร่วมกับสถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการระดมทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา โดยใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในด้านการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับ การศึกษาได้รับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในรูปแบบ ที่เหมาะสมตามศักยภาพในสถานศึกษา

ที่มีมาตรฐาน และคุณภาพทัดเทียมกัน เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางรายบุคคลของผู้เรียน อาชีวศึกษาที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยน ฐานข้อมูลระหว่างสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีระบบสารสนเทศทางการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ในการวางแผน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลอาชีวศึกษา

2.5 จากการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม ระบบสาธารณูปโภค พื้นฐาน แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการใช้งาน ด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการจัดการ การเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในการ อาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม ในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับ การศึกษาได้รับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในรูปแบบ ที่เหมาะสมตามศักยภาพในสถานศึกษา ที่มีมาตรฐาน และคุณภาพทัดเทียมกัน เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางรายบุคคลของผู้เรียน อาชีวศึกษาที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยน ฐานข้อมูลระหว่างสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีระบบสารสนเทศทางการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ในการวางแผน การบริหารจัดการ การติดตาม และประเมินผลอาชีวศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพ การศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในภาพรวมทุกด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านผู้เรียนและ ผู้สำเร็จการศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีอิทธิพลอย่างยิ่งกับการประกันคุณภาพ การศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีการประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จ

การศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะและ การประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดูแล และ แนะแนวผู้เรียนผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ งานวิจัยผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) และการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จ การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (ยุทธศาสตร์ที่ 2) การผลิต และพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะตรงกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และ วิชาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือ ความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะทาง และเพื่อพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และองค์ความรู้ด้านอาชีวศึกษา

3.2 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านหลักสูตรและการจัด การเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เป็น หลักสูตรฐานสมรรถนะ และมีการส่งเสริมให้สาขาวิชาหรือสาขางานได้รับการพัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชาหรือปรับปรุงรายวิชาเพิ่มหรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมย่อย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 3) การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการ ในการพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับ ความต้องการในการพัฒนาประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มี ศักยภาพในการพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา ที่หลากหลายตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ และเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการเพิ่ม ศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

3.3 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกัน

คุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านครูผู้สอนและผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ควรให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีหรือแผนปฏิบัติงานประจำปี และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการ สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 3) การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการ ในการพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้อง กับความต้องการในการพัฒนาประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีศักยภาพในการพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา ที่หลากหลายตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ และเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการเพิ่ม ศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลักและ สมรรถนะทั่วไป สมรรถนะวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

3.4 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ควรให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการ การบริการชุมชน การบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพ และจิตอาสา โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา โดยใช้วิชาชีพสร้าง ประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม ในด้านการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม ในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับ การศึกษาได้รับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในรูปแบบ ที่เหมาะสมตามศักยภาพในสถานศึกษา ที่มีมาตรฐาน และคุณภาพทัดเทียมกัน เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางรายบุคคลของ

ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยน ฐานข้อมูลระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีระบบสารสนเทศทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ในการวางแผน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลอาชีวศึกษา

3.5 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ในด้านปัจจัยพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีอาคารสถานที่ห้องเรียนห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน หรืองานพารมระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560–2579 (2560 ยุทธศาสตร์ที่ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในด้านการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับการศึกษาได้รับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมตามศักยภาพในสถานศึกษาที่มีมาตรฐาน และคุณภาพทัดเทียมกัน เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางรายบุคคลของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยน ฐานข้อมูลระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีระบบสารสนเทศทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ในการวางแผน การบริหารจัดการ การติดตาม และประเมินผลอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร

ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ประชุม ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครูให้ชัดเจน และเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน
ควรส่งเสริมให้มีการดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบ ว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียนอย่างเคร่งครัด
  3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  4. ด้านการประเมินการสอนของครู
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด
  5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน
  6. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการเป็นผู้ประกอบการ
  7. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
  8. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพ
  9. ด้านการมีส่วนร่วม
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
  10. ด้านปัจจัยพื้นฐาน
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารจัดให้มีงานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
- ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**
1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
  2. ควรมีการศึกษาแนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: พัฒนาหลักสูตร.
- กวี วงศ์พัฒน์. (2535). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: พิเชษฐ์ สตุติโอ.
- กิติมา ปรีดีลก. (2545). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- เกษม บุตรดี. (2548). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เกษม สาทราชทิพย์. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครสวรรค์: นิวเสรีนคร.
- จรัส นองมาก. (2544). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). **ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4**. การศึกษาอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2545). **การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ**. กรุงเทพฯ: เสนาธรรม.
- เทว ตั้งวานิชพงษ์ และวิมลภา อารีรัตน์. (2556). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น**. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 7(1), 54-60.
- นัยนา ยะตา. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- น้ำฝน รักยากกลาง. (2559). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ 2 ด้านผู้เรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

- นิถุมล ญาวีลาศ. (2559). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 35**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประพันธ์ เม้าเวียงแก. (2547). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี, ดิเรก วรรณเคียร, ประณีต ศรีศักดิ์, ณัฐชนันท์ จันทคุปต์ และจิตต์ประพันธ์ นาคสวัสดิ์. (2548). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเสริฐ เนียมแก้ว. (2555). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 4(2), 175-188.
- ปราโมศ อิศโร. (2553). **ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินและรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบที่สองมีผลการประเมินในระดับดีและดีมาก**. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. (29 ธันวาคม 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**. 133(115 ก). หน้า 1-8.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2534). **องค์การและการจัดการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุภาการพิมพ์.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2544). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ**. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (19 สิงหาคม 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. 116(74 ก). หน้า 17-18.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2547). **ทฤษฎีการบริหารการศึกษาและการบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2562, จาก www.vcharkarn.com/javafeed/artcle/16268.

- มนสิช สิทธิสมบุญรณ์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2543). **ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. ปรินญาณินพนธ์ วท.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วารี เพ็งสวัสดิ์. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). **การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์องค์การศึกษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์พิสูทธิ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). **โรงเรียน: องค์การแห่งการเรียนรู้ กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. (2540). **ภาวะผู้นำ ความสำคัญต่ออนาคตไทย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ไทย.
- สมพร จำปานิล. (2548). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏเลย, เลย.
- สรพงษ์ แสงสุข. (2554). **การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563ก). **แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561**. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก <http://bsq2.vec.go.th/document/doc1.html>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563ข). **แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579**. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก http://www.stc.ac.th/stc/images/datam/plan_2560-2579.pdf.

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563ค). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก <http://bsq2.vec.go.th/document/doc1.html>.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2542). **การประกันคุณภาพสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2546). **การประกันคุณภาพสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการประกันคุณภาพสถานศึกษา สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2563). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา รอบ 3 (พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2558)**. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา 2561**. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2562, จาก <https://drive.google.com/drive/folders/1WMzOtrX7il7WosKerWIX3eFS592huds2>.
- สิร์รานี วสุภัทร. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุชฤทัย จันทรทรงกรต. (2558). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุทธิ สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยกฤษณ์. (2549). **หลักการบริหารเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- สุมาลี จันทรชลอ. (2542). **การวัดและประเมินผล**. กรุงเทพฯ: เพลท หจก.สุเมตรพิลล์ม.
- Chell, J. (2001). **Introducing principals to the role of instructional leadership: A summary of a master's project by Jan Chell**. Retrieved August 5, 2020, from <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.htm>.
- Daft, R. L. (1999). **Leadership: Theory and practice**. Forth Worth, TX: Dryen Press.

- Davis, G. A. and Thomas, M. A. (1989). **Effective schools and effective teachers**. Boston: Allyn and Bacon.
- Fleming, N. D. (2001). **Teaching and learning styles: VARK strategies**. Christchurch, NZ: N.D. Fleming.
- Hallinger, P. and Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. **The Elementary School Journal**, 86(2), 221–224.
- Heck, R. H., Larsen, T. J. and Marcoulides, G. A. (1990). Instructional leadership and school achievement: Validation of a causal model. **Educational Administration Quarterly**, 26(2), 94–125.
- Huber, D. L. (2007). **Leadership and nursing care management** (3rd ed.). Philadelphia, PA: Saunders Elsevier.
- Ivancevich, J. M. and Matteson, T. M. (2002). **Organization behavior and management** (6th ed.). Houston: McGraw–Hill.
- Kemp, J. E., Morrison, G. R. and Ross S. M. (1998). **Designing effective instruction** (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice–Hall.
- Koontz, H. and Weihrich. H. (1988). **Management**. New York: McGraw –Hill.
- Lashway, M. (2002). **Blended learning and sense community: a comparative analysis with traditional and fully online graduate course**. Retrieved August 5, 2020, from <http://www.irrodl.org/content/v5.2/rovai-jordan.html>.
- McEwan, E. K. (2003). **7 steps to effective instructional leadership**. California: Corwin Press.
- McFarland, D. E. (1979). **Management: Foundation & Practices** (5th ed.). New York: Macmillan.
- Mitchell, T. R. and Larson, J. (1987). The instruction role of elementary school principals. **Canadian Journal of Education**, 28(3), 435.
- Robbins, S. P. (1989). **Organizational Behavior** (9th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Schwartz, Z. D. (1980). **Introduction to Management: Principle, Practice and Process**. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

- Sergio, L., Anni, A. and Moore, C. **Top Predators: Hot or Not? A Call for Systematic Assessment of Biodiversity Surrogates.** Wageningen University, The Netherlands.
- Seyfarth, J. T. (1999). **The principal: New leadership for new challenger.** New Jersey: Prentice–Hall.
- Stogdill, R. M. (1974). **Handbook of Leadership: A survey of theory and research.** New York: Free Press.
- Stoner, F. (1989). **Management** (4th ed). New Jersey: Prentice–Hall.
- The American Heritage Dictionary.** (1985). Boston: Houghton Mifflin.
- Ubbon, G. C. and Hughes, L. (1987). **The principal: Creative leadership for effective schools.** Boston: Allyn & Bacon.
- Van D. I. and Kruger, A. G. (2003). **An educator’s guide to school management skills.** Pretoria: Van Schaik.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** New York: Harper and Row.
- Yukl, G. (1998). **Leadership in organizations** (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Yukl, G. (2002). **Leadership in organizations** (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นายอำนาจ เรือนสุข

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม

2. ดร.วัชระ จตุพร

สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตำแหน่ง อาจารย์วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3. นายพีรพงศ์ ดวงแก้ว

สถานที่ทำงาน ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล ศึกษาธิการ
จังหวัดลำปาง

ภาคผนวก ข ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง
ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร						
1	ผู้บริหาร มีบทบาท หน้าที่ในการเป็น ผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้าง หลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้ กรอบแนวคิดของกฎหมาย	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารกำหนดนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารประชุม ชี้แจงให้ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษากับคณะครู	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึง ธรรมชาติของนักเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน						
1	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมี ส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผน การประเมินผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือ ในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศ ให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลนักเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผล การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นระยะ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงการเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ						
1	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้า เรียนทุกคน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ งบประมาณ เพื่อช่วยเหลือกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4. ด้านการประเมินการสอนของครู						
1	ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผล การสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึง จุดหมายในการประเมินผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมิน ซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไป ปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียน การสอน	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอน ของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด	1	1	1	1	สอดคล้อง
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ						
1	ผู้บริหารกำหนด นโยบายในการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู อย่างชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารกำหนด เป้าหมายในการ พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู อย่างชัดเจน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อน วิทยฐานะ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง
ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา						
1	ผู้บริหารประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ทักษะ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดูแล และแนะแนวผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียน มีสมรรถนะ ในการเป็นผู้ประกอบการ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียน มีสมรรถนะการประกอบอาชีพอิสระ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผลงาน ของผู้เรียนด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย	1	1	1	1	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับ ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพของผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ของผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
8	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาของผู้เรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือ กำหนดรายวิชาเพิ่มเติม	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งสายงาน ครูผู้สอน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและ พัฒนาครูผู้สอน ให้มีการพัฒนาตนเอง	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและ พัฒนาครูผู้สอน ให้มีพัฒนาวิชาชีพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาครูผู้สอนในการอบรมสัมมนา เพื่อ นำความรู้มาพัฒนาตนเอง	1	1	1	1	สอดคล้อง
4. ด้านการมีส่วนร่วม						
1	ผู้บริหารส่งเสริมให้สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วม กับสถานศึกษา ในการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการระดม ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการยกระดับและ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มี จิตอาสา	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิชาชีพ สร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม	1	1	1	1	สอดคล้อง
5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน						
1	ผู้บริหารจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อการ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค พื้นฐาน เพื่อการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารจัดให้ทีมงานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ และ ศูนย์วิทยบริการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารจัดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกัน คุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง/มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีความหมายดังนี้

- + 1 หมายถึง เนื้อหาสอดคล้อง ถูกต้องและเหมาะสม
  - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
  - 1 หมายถึง ข้อความ เนื้อหา ไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม
- ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

นางสาว วรรณวนิช ชัดจา

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง
ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร หมายถึง บทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร และกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชุม ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู และสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน	1. ผู้บริหาร มีบทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา				
	2. ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมาย				
	3. ผู้บริหารกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ				
	4. ผู้บริหารประชุม ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู				
	5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
<p>2. ด้านการประเมินผล การปฏิบัติงานของ นักเรียน หมายถึง การที่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีความรู้และมีส่วนร่วมกับ นักเรียนในการวางแผน การประเมินผล และ ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือ ในการวัดผลที่ได้ มาตรฐานและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ กับการวัดผลที่ได้ มาตรฐานและสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติ ตามระเบียบ ว่าด้วย การวัดและประเมินผล นักเรียนส่งเสริมให้ครู สรุปลงผลการประเมิน ความก้าวหน้าของ นักเรียนเป็นระยะ และให้ นำผลการประเมิน ไปปรับปรุงการเรียน</p>	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และมีส่วนร่วมกับนักเรียน ในการวางแผนการประเมินผล				
	2. ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้าง เครื่องมือในการวัดผลที่ได้ มาตรฐานและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้				
	3. ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบ ว่าด้วย การวัดและประเมินผล นักเรียน				
	4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปลง ผลการประเมินความก้าวหน้าของ นักเรียนเป็นระยะ				
	5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผล การประเมินไปปรับปรุง การเรียน				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
3. ด้านการจัดโปรแกรม สำหรับเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ หมายถึง การดำเนินการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สนับสนุนให้มีการจัด การศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนทุกคน โดยดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและ นอกหน่วยงาน อีกทั้ง สนับสนุนให้มีการใช้ งบประมาณ รวมทั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	1. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัด การศึกษาสำหรับเด็ก ที่มี ความต้องการพิเศษเข้าเรียน ทุกคน				
	2. ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอก หน่วยงาน จัดการศึกษาสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนทุกคน				
	3. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ งบประมาณ เพื่อช่วยเหลือกับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ				
	4. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ				
	5. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือ กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
4. ด้านการประเมินการสอน ของครู หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนการประเมินผล การสอนของครูที่ชัดเจน อย่างเหมาะสมและ ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา การปฏิบัติงานของครู และ สร้างความเข้าใจร่วมกัน กับครูถึงจุดหมายในการ ประเมินผล และ ดำเนินการประเมินผล การสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด และเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูก ประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไป ปรับปรุงการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน	1. ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของ ครู				
	2. ผู้บริหารวางแผนการประเมิน ผลการสอนของครูที่ชัดเจน อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง				
	3. ผู้บริหารพัฒนาการปฏิบัติงาน ของครู และสร้างความเข้าใจ ร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการ ประเมินผล				
	4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูก ประเมิน ซักถามข้อสงสัย และ ผลการประเมินไปปรับปรุง การพัฒนาการจัดการเรียน การสอน				
	5. ผู้บริหารดำเนินการประเมินผล การสอนของครูตามแผน และ โครงการที่กำหนด				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง การกำหนด นโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	1. ผู้บริหารกำหนด นโยบาย ในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน				
	2. ผู้บริหารกำหนด เป้าหมาย ในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน				
	3. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น				
	4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ				
	5. ผู้บริหารให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ				

ข้อคำถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง
ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
<p>1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง การประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ทักษะและการประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การดูแลและแนะแนวผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพ อิสระ ผลงานของผู้เรียน ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) และการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา</p>	1. ผู้บริหารประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ทักษะ				
	2. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบ ด้วยการดูแลและแนะแนวผู้เรียน				
	3. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ				
	4. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการประกอบอาชีพอิสระ				
	5. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ผลงานของผู้เรียน ด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย				
	6. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพของผู้เรียน				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
	7. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับผลการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ของ ผู้เรียน				
	8. ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการมี งานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จ การศึกษาของผู้เรียน				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
<p>2. ด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษา มีการพัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตร ให้เป็นหลักสูตร ฐานสมรรถนะอย่างเป็น ระบบ มีการพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือปรับปรุงรายวิชา หรือ ปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือ กำหนดรายวิชาเพิ่มเติม และมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้สู่ การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และนำไปใช้ใน การจัดการเรียนการสอน อย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21</p>	1. ผู้บริหารมีการพัฒนาหรือ ปรับปรุงหลักสูตร ให้เป็น หลักสูตรฐานสมรรถนะ อย่างเป็นระบบ				
	2. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะหรือปรับปรุง รายวิชา				
	3. ผู้บริหารปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม				
	4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ				
	5. ผู้บริหารบริหารจัดการเรียน การสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะและทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหาร สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา ครูผู้สอน ให้มีความรู้ ความสามารถ ในการ จัดการเรียนรู้ตาม มาตรฐานตำแหน่งสายงาน ครูผู้สอน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน และการพัฒนาตนเอง และ พัฒนาวิชาชีพ	1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการ เรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่ง สายงาน ครูผู้สอน				
	2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอน ให้มี การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน				
	3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอน ให้มี การพัฒนาตนเอง				
	4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอน ให้มีพัฒนา วิชาชีพ				
	5. ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอน ในการอบรมสัมมนา เพื่อนำ ความรู้มาพัฒนาตนเอง				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
4. ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี มีการระดม ทรัพยากรในการจัด การเรียนการสอน เพื่อยกระดับและพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มี จิตอาสา โดยใช้วิชาชีพ สร้างประโยชน์ให้กับชุมชน และสังคม	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้สถาน ประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับ สถานศึกษา ในการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี				
	2. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการระดม ทรัพยากรในการจัดการเรียน การสอน				
	3. ผู้บริหารส่งเสริมให้มี การยกระดับและพัฒนา คุณภาพสถานศึกษา				
	4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็น ผู้มีจิตอาสา				
	5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับ ชุมชนและสังคม				

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	+1	+1	
5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม ระบบสาธารณสุขภาค พื้นฐาน แหล่งเรียนรู้และ ศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงเพื่อการใช้งาน ด้านสารสนเทศภายใน สถานศึกษา การเข้าถึง ระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงเพื่อการ จัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน	1. มีอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรือ งานฟาร์ม ระบบสาธารณสุขภาค พื้นฐาน				
	2. มีแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทย บริการ ระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงเพื่อการใช้งาน ด้านสารสนเทศภายใน สถานศึกษา				
	3. ผู้บริหารจัดการให้ม้งานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน				
	4. ผู้บริหารจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ และศูนย์วิทยบริการ เพื่อการ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน				
	5. ผู้บริหารจัดการให้มีระบบ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อ การใช้งานด้านสารสนเทศ ภายในสถานศึกษา การเข้าถึง ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน				

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ค รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 30 คน
ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.971	53

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	208.97	613.689	.842	.970
a2	209.07	604.340	.908	.970
a3	209.10	607.128	.849	.970
a4	209.13	618.257	.659	.971
a5	209.27	615.651	.695	.970
b1	209.13	617.775	.672	.971
b2	208.90	619.748	.718	.970

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b3	209.17	626.489	.482	.971
b4	209.37	621.895	.619	.971
b5	209.23	618.737	.681	.971
c1	209.20	625.407	.564	.971
c2	208.97	613.344	.852	.970
c3	209.00	621.241	.820	.970
c4	209.10	606.783	.900	.970
c5	209.17	619.385	.732	.970
d1	209.13	625.499	.538	.971
d2	209.27	612.961	.807	.970
d3	209.17	614.075	.780	.970
d4	209.13	625.499	.643	.971
d5	209.33	619.126	.677	.971
e1	209.07	612.271	.846	.970
e2	209.23	621.357	.609	.971
e3	209.10	620.714	.723	.970
e4	209.00	620.690	.698	.971
e5	209.33	614.437	.718	.970
f1	209.03	614.585	.828	.970
f2	209.27	607.857	.848	.970
f3	209.40	615.972	.816	.970
f4	209.20	621.614	.680	.971
f5	209.20	615.476	.676	.971
F6	209.30	627.597	.499	.971
F7	209.23	624.806	.598	.971

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
F8	208.90	624.990	.610	.971
g1	211.60	643.076	.032	.972
g2	211.70	638.838	.179	.972
g4	211.83	645.454	–.039	.972
g5	210.37	608.033	.465	.972
h1	209.20	617.131	.606	.971
h2	209.13	611.016	.700	.970
h3	208.97	615.551	.634	.971
h4	209.27	622.547	.635	.971
h5	209.10	625.748	.522	.971
i1	209.13	623.292	.562	.971
i2	209.37	630.447	.408	.971
i3	209.53	632.120	.325	.972
i4	209.13	619.292	.632	.971
i5	209.13	628.189	.428	.971
j1	209.00	623.448	.504	.971
j2	209.07	626.547	.493	.971
j3	209.17	617.316	.795	.970
j4	209.17	620.351	.765	.970
j5	209.13	624.671	.610	.971

ภาคผนวก จ รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1. วิทยาลัยเทคนิคลำปาง
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
3. วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง
4. วิทยาลัยเทคนิคนครลำปาง
5. วิทยาลัยการอาชีพเถิน
6. วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ. แม่เมาะ
7. วิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง 2) เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำแนกตามสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารสถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และสถานภาพทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามข้อมูลกับผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถานศึกษา ภาครัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 7 สถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

นางสาว วรรณวนิช ชัดจา

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี

3. ระดับการศึกษา

 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ทำงาน

 1-5 ปี 6-10 ปี 10-15 ปี 16 ปี ขึ้นไป

5. ตำแหน่ง

 ผู้บริหาร ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
0	1. ผู้บริหาร มีบทบาท หน้าที่ในการเป็น ผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตร สถานศึกษา	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ระดับสภาพและปัญหา 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่า
ผู้บริหาร มีบทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
ในระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านมุมมองและแนวโน้มของหลักสูตร						
1	ผู้บริหาร มีบทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมาย					
3	ผู้บริหารกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ					
4	ผู้บริหารประชุม ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู					
5	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน					
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน						
6	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล					
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
8	ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับนิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียน					
9	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ					
10	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ						
11	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน					
12	ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน จัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน					
13	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
14	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
15	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ด้านการประเมินการสอนของครู						
16	ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู					
17	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง					
18	ผู้บริหารพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล					
19	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
20	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนด					
ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ						
21	ผู้บริหารกำหนด นโยบายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน					
22	ผู้บริหารกำหนด เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน					
23	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ					
25	ผู้บริหารให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระบบประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดลำปาง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับประกันคุณภาพการศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา						
26	ผู้บริหารประเมินสมรรถนะผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการทักษะ					
27	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบ ด้วยการดูแล และแนะแนวผู้เรียน					
28	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการเป็นผู้ประกอบการ					
29	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการประกอบอาชีพอิสระ					
30	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์งานวิจัย					

ข้อ	การประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับประกันคุณภาพการศึกษา				
		5	4	3	2	1
31	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับผล การแข่งขันทักษะวิชาชีพของผู้เรียน					
32	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน อาชีวศึกษา (V-NET) ของผู้เรียน					
33	ผู้บริหารประยุกต์ใช้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการ มีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จ การศึกษาของผู้เรียน					
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
34	ผู้บริหารมีการพัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ อย่างเป็นระบบ					
35	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรฐาน สมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา					
36	ผู้บริหารปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนด รายวิชาเพิ่มเติม					
37	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
38	ผู้บริหารบริหารจัดการเรียนการสอนอย่าง มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ 21					

ข้อ	การประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับประกันคุณภาพการศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา						
39	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานตำแหน่งสายงานครูผู้สอน					
40	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน					
41	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีการพัฒนาตนเอง					
42	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้มีพัฒนาวิชาชีพ					
43	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอนในการอบรมสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเอง					
ด้านการมีส่วนร่วม						
44	ผู้บริหารส่งเสริมให้สถานประกอบการ บุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
45	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร ในการจัดการเรียนการสอน					
46	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา					
47	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสา					
48	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้วิชาชีพ สร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม					

ข้อ	การประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับประกันคุณภาพการศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านปัจจัยพื้นฐาน						
49	ผู้บริหารจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					
50	ผู้บริหารจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					
51	ผู้บริหารจัดให้มีงานฟาร์ม เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					
52	ผู้บริหารจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ และ ศูนย์วิทยบริการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					
53	ผู้บริหารจัดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสาร สนเทศภายใน สถานศึกษา การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข เอกสารรับรองจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน กองบริหารงานวิจัย งานมาตรฐานการวิจัยและสารสนเทศ โทร. ๑๐๕๙

ที่ อว ๓๓๐๘/ว ๒๒๐๓ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอแจ้งเลขที่โครงการและผลการพิจารณาโครงการจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์

เรียน นางสาววรรณวิษ ขัดจา (นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา)

ตามที่ ท่านได้ส่งเอกสารเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง” (THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS WITH EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE UNDER THE OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION, LAMPANG PROVINCE) นั้น

ในการนี้ คณะกรรมการจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์ได้พิจารณาและมีมติรับรอง และได้ส่งเอกสารรับรองโครงการพร้อมทั้งขอแจ้งเลขที่โครงการของท่าน คือ ๒.๑/๐๓๑/๖๓ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูลและติดตามโครงการของท่าน ขอให้ท่านดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งเลขที่โครงการทุกครั้ง ที่มีการติดตามและสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการดังกล่าว
๒. กรณีมีการส่งเอกสารใด ๆ เกี่ยวกับโครงการนี้ กรุณาระบุเลขที่โครงการดังกล่าวทุกครั้ง

คณะกรรมการจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์ ใคร่ขอความร่วมมือท่านปฏิบัติตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ไม่เช่นนั้นทางคณะกรรมการจรรยาบรรณฯ จะต้องใช้เวลานานพอสมควรในการสืบค้นหาต้นฉบับหรือรายละเอียดโครงการของท่านและอาจทำให้โครงการของท่านล่าช้าได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุตม งามเมืองสกุล)

ประธานคณะกรรมการจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO HUMAN ETHICS COMMITTEE

19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000 เบอร์โทรศัพท์ 05446 6668

เอกสารรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการให้การรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline International Conference on Harmonization In Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP และ 45CFR 46.101(b)

ชื่อโครงการ : ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา จังหวัดลำปาง
: THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS WITH
EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE UNDER THE OFFICE OF THE VOCATIONAL
EDUCATION COMMISSION, LAMPANG PROVINCE

เลขที่โครงการวิจัย : 2.1031/63

ผู้วิจัยหลัก : นางสาววรรณณิษา ขี้ดจา

สังกัดหน่วยงาน : วิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายฮ้า

สังกัดหน่วยงาน : วิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา

ลงนาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุตม งามเมืองสกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่รับรอง : 18 กันยายน 2563

- หมายเหตุ**
1. ไม่ต้องส่งรายงานความก้าวหน้า
  2. ส่งรายงานปิดโครงการเมื่อสิ้นสุดการศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	วรรณวนิช ชัดจา
วัน เดือน ปี เกิด	19 กรกฎาคม 2537
สถานที่เกิด	ลำปาง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 กศ.บ. (การศึกษา) และ ศศ.บ.(ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	99 หมู่ 14 ตำบลร่องเคาะ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 52140
ผลงานตีพิมพ์	วรรณวนิช ชัดจา (ผู้บรรยาย). (24 เมษายน 2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง. ใน การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 457-468). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.